

Jordbruksstatistikk 2006

I denne serien vert det hovudsakleg publisert primærstatistikk, data frå statistiske rekneskapssystem og resultat frå spesielle teljingar og undersøkingar. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsføremål. Presentasjonen skjer vesentleg i form av tabellar, figurar og naudsynt informasjon om datamaterialet, innsamlings- og arbeidsmetodar, samt omgrep og definisjonar. I tillegg gis det ei kort oversikt over hovudresultata.

Serien omfattar òg publikasjonen Statistisk årbok.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå, januar 2009	Tal er umogleg	.
Dersom materiale frå denne publikasjonen blir nytta, ver vennleg å oppgi Statistisk sentralbyrå som kjelde	Oppgåve manglar	..
ISBN 978-82-537-7441-1 Trykt versjon	Oppgåve manglar førebels	...
ISBN 978-82-537-7442-8 Elektronisk versjon	Tal kan ikkje offentleggjerast	:
ISSN 0078-1894 Trykt versjon	Null	-
ISSN 1504-2413 Elektronisk versjon	Mindre enn 0,5 av den brukte eininga	0
Emne	Mindre enn 0,05 av den brukte eininga	0,0
10.04	Førebels tal	*
	Brot i den loddrette serien	—
	Brot i den vassrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimalskilleteikn	,

Forord

NOS Jordbruksstatistikk gis ut årleg. NOS Jordbruksstatistikk 2006 gir ein oversikt over jordbruksstatistikk utarbeidet av Statistisk sentralbyrå og inneheld statistikk over landbrukseigedomar, jordbruksareal, husdyr, avlingar, bøndernes inntekt og formue og kommunal forvaltning av landbruksareal. Resultat frå den årlege landbruksundersøkinga er også tatt med. Alle desse statistikkane er tidlegare publisert i Dagens statistikk, som er tilgjengeleg på <http://www.ssb.no/emner/10/04>. Her blir alle statistikkane lagt ut etter kvart som dei blir oppdaterte.

NOS Jordbruksstatistikk 2006 er omarbeida i forhold til tidlegare årgangar. Innhaldet er avgrensa til statistikk som er utarbeida av Statistisk sentralbyrå. Føremålet er å sikre ein varig dokumentasjon av kvar statistikk og opplyse om korleis statistikken er utarbeida. Det vil bli laga ein eigen engelsk utgåve.

Frå og med 2008 vil Statistisk sentralbyrå gi ut ein ny publikasjon i serien Statistiske analyser. Denne publikasjonen vil gi eit oversyn over offisiell landbruksstatistikk, anten den blir utarbeida av byrået eller av andre institusjonar, og det vil bli lagt stor vekt på tekstleg framstilling og illustrasjonar.

Arbeidet med publikasjonen har vært utført av seniorrådgiver Berit Bjørlo og konsulent Anne Ingun Løvberget. Ansvarlig seksjonsleiar er Ole Osvald Moss, Seksjon for primærnæringsstatistikk.

Statistisk sentralbyrå
Oslo/Kongsvinger, 1. september 2008

Øystein Olsen

Nils Håvard Lund

Innhold

Tabellregister	6
1. Innleiing	7
2. Landbrukseiendommer	7
2.1. Hovedresultater 2006	7
2.2. Bakgrunn og formål	8
2.3. Om produksjon av statistikken	8
2.4. Begreper, variabler og grupperinger	8
2.5. Feilkilder og usikkerhet	9
2.6. Sammenliknbarhet og sammenheng	9
2.7. Tilgjengelighet	9
3. Strukturen i jordbruket	12
3.1. Hovedresultat 2006	12
3.2. Bakgrunn og formål	12
3.3. Om produksjon av statistikken	12
3.4. Omgrep, kjennemerke og grupperinger	13
3.5. Feilkjelder og uvisse	13
3.6. Samanlikningar og samanheng	14
3.7. Kvar finst statistikken	14
4. Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	18
4.1. Hovedresultat 2006	18
4.2. Bakgrunn og føremål	19
4.3. Om produksjon av statistikken	19
4.4. Feilkjelder og uvisse	19
4.5. Samanlikningar og samanheng	19
4.6. Kvar finst statistikken	19
5. Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	22
5.1. Hovedresultat 2006	22
5.2. Bakgrunn og føremål	22
5.3. Om produksjon av statistikken	22
5.4. Feilkjelder og uvisse	23
5.5. Samanlikningar og samanheng	23
5.6. Kvar finst statistikken	23
6. Bøndernes inntekt og formue	27
6.1. Hovedresultater 2005	27
6.2. Bakgrunn og formål	27
6.3. Om produksjon av statistikken	28
6.4. Begreper, variabler og grupperinger	28
6.5. Feilkilder og usikkerhet	30
6.6. Sammenlignbarhet og sammenheng	30
6.7. Tilgjengelighet	31
7. Avling av korn og oljevekster	36
7.1. Hovedresultater 2006	36
7.2. Bakgrunn og formål	36
7.3. Om produksjon av statistikken	36
7.4. Feilkilder og usikkerhet	36
7.5. Sammenliknbarhet og sammenheng	36
7.6. Tilgjengelighet	37
8. Avling av potet og grovfôrvekstar	39
8.1. Hovedresultat 2006	39
8.2. Bakgrunn og føremål	39
8.3. Om produksjon av statistikken	39
8.4. Omgrep, variablar og grupperinger	40
8.5. Feilkjelder og uvisse	40
8.6. Samanlikningar over tid	41
8.7. Kvar finst statistikken	41
9. Avling av hagebruksvekstar	43
9.1. Hovedresultat 2006	43
9.2. Bakgrunn og føremål	43
9.3. Om produksjon av statistikken	43
9.4. Omgrep, kjennemerke og grupperinger	44
9.5. Feilkjelder og uvisse	44
9.6. Samanlikningar og samanheng	45
9.7. Kvar finst statistikken	45

10. Leveransar av slakt	47
10.1. Hovudresultat 2006	47
10.2. Bakgrunn og føremål	47
10.3. Om produksjon av statistikken	47
10.4. Omgrep, variablar og grupperingar	47
10.5. Feilkjelder og uvisse	47
10.6. Samanlikningar og samanheng	48
10.7. Kvar finst statistikken	48
11. Kommunal forvaltning av landbruksarealer	50
11.1. Hovedresultater 2006	50
11.2. Bakgrunn og formål	50
11.3. Om produksjon av statistikken	51
11.4. Begreper, kjennemerker og grupperinger	51
11.5. Feilkilder og usikkerhet	53
11.6. Sammenliknbarhet og sammenheng	53
11.7. Tilgjengelighet	53
12. Landbruksundersøkinga 2006	56
12.1. Hovudresultat	56
12.2. Bakgrunn og føremål	56
12.3. Om produksjon av statistikken	57
12.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar	57
12.5. Feilkjelder og uvisse	58
12.6. Samanlikningar og samanheng	58
12.7. Kvar finst statistikken	59

Tabellregister

2. Landbrukseiendommer	
2.1. Bebyggelse på landbrukseiendommer. 2006.....	10
2.2. Landbrukseiendommer, bebyggelse og bosetting. 2006	11
3. Strukturen i jordbruket	
3.1. Jordbruksbedrifter i alt og jordbruksbedrifter etter brukartype	15
3.2. Jordbruksareal, etter bruken. 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 og 2006. Dekar.....	15
3.3. Jordbruksareal per jordbruksbedrift, etter fylke. 1979, 1989, 1999- 2006. Dekar	16
3.4. Husdyr. 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 og 2006.....	16
3.5. Dyretal per jordbruksbedrift med vedkomande husdyr, etter fylke og bruksstorleik	17
3.6. Jordbruksbedrifter etter driftsform. 2000-2006.....	17
4. Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	
4.1. Jordbruksareal, etter bruken.1997-2006.....	20
4.2. Husdyr, 1997-2006.....	20
4.3. Jordbruksareal i drift, etter fylke og bruken av arealet	20
4.4. Jordbruksbedrifter med økologisk drift og økologisk godkjent drive jordbruksareal. 2002-2006	21
4.5. Husdyrhald påøkologisk drive jordbruksbedrifter. 2002-2006.....	21
5. Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket	
5.1. Jordbruksbedrifter med husdyr og jordbruksbedrifter med ymse husdyrslag per 1. januar. Fylke.....	24
5.2. Talet på storfe og sau per 1. januar. Fylke.	25
5.3. Talet på ymse husdyr per 1. januar. Fylke.....	25
5.4. Jordbruksbedrifter og talet på dyr etter buskapsstorleik. 1. januar.	26
6. Bøndernes inntekt og formue	
6.1. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn.....	32
6.2. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter driftsform. 2005	33
6.3. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn. Kroner	33
6.4. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter driftsform. 2005. Kroner	34
6.5. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn.....	34
6.6. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter driftsform. 2005	35
7. Avling av korn og oljevekster	
7.1. Jordbruksbedrifter med areal av korn- og oljevekster. Areal av de ulike kornslaga. 1989, 1999-2006	38
7.2. Totalavling og avling i kilo per dekar av ulike kornslag. 1989, 1999-2006	38
8. Avling av potet og grovfôrvekstar	
8.1. Avling av potet og grovfôrvekstar i jordbruket. 2003-2006.....	42
8.2. Avling av potet og grovfôrvekstar i jordbruket etter fylke. 1 000 tonn	42
9. Avling av hagebruksvekstar	
9.1. Avling av ymse hagebruksvekstar. 2006	46
9.2. Avling av frukt, hagebær og grønnsaker. 1996-2006. Tonn.....	46
10. Leveransar av slakt	
10.1. Offentleg kjøttkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tonn	49
10.2. Offentleg kjøttkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tal dyr	49
11. Kommunal forvaltning av landbruksarealer	
11.1. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven. Fylke	54
11.2. Nydyrking. Fylke.	54
11.3. Søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven. Fylke.....	55
12. Landbruksundersøkinga 2006	
12.1. Jordbruksbedrifter med investering i driftsbygningar for jord- og hagebruk. 1988, 1997, 2001 og 2005.....	60
12.2. Investering i driftsbygningar for jord- og hagebruk. 1988, 1997, 2001 og 2005. Faste 2005-kroner	60
12.3. Vedlikehald av driftsbygninger for jord- og hagebruk. 2001 og 2005. Faste 2005-kroner	60
12.4. Jordbruksbedrifter med investering i maskiner og reiskap for jord- og hagebruk. 1988, 1997, 2001 og 2005.....	61
12.5. Investering i maskiner og reiskap for jord- og hagebruk 1988, 1997, 2001 og 2005. Faste 2005-kroner	61
12.6. Forbruk av elektrisk energi i jordbruk. Ekskl. veksthus. 2001 og 2005	61
12.7. Forbruk av diesel i jordbruk. Ekskl. veksthus. 2001 og 2005	62

1. Innleiing

Formålet med denne publikasjonen er å sikre ein varig dokumentasjon av jordbruksstatistikk som er utarbeidet av Statistisk sentralbyrå for året 2006. Det er særleg lagt vekt på å opplyse om korleis statistikkane blir produsert.

Publikasjonen gir ein oversikt over desse statistikkane:

- Landbrukseiendommer
- Strukturen i jordbruket
- Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket
- Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket
- Bøndernes inntekt og formue
- Avling av korn og oljevekster
- Avling av potet og grovfôrvekstar
- Avling av hagebruksvekstar
- Leveransar av slakt
- Kommunal forvaltning av landbruksarealer
- Landbruksundersøkinga 2006
-

Alle statistikkane viser resultat for 2006 med unntak for Bøndernes inntekt og formue som viser resultat for 2005.

2. Landbrukseiendommer

2.1. Hovedresultater 2006

Om lag 21 prosent av landets 161 300 landbrukseiendommer med boligbygning er uten fast bosetting. Andelen ubebodde eiendommer varierer fra rundt 10 prosent i fylkene ved Oslofjorden til rundt 30 prosent i Nord-Norge. I fylkene er det stor variasjon fra kommune til kommune. Sentrale jordbrukskommuner i Mjøsområdet, rundt Oslofjorden, på Jæren og i Trøndelag har lav andel ubebodde landbrukseiendommer. Kommuner i Nord-Norge har derimot en høy andel ubebodde eiendommer. Lett tilgang til arbeidsmarkedet utenfor jord- og skogbruket kan forklare den høyere bosettingen i sentrale strøk.

91 prosent bebygde eiendommer med bolig

I 2006 var det i alt 190 600 landbrukseiendommer med jordbruksareal eller produktivt skogareal i Norge. Av disse hadde 177 800 eiendommer en eller annen form for bygning. Om lag 91 prosent av de bebygde eiendommene hadde boligbygning.

Totalt er det registrert 1 030 000 bygninger i tilknytning til landbrukseiendommene. Disse fordeler seg på 23 prosent boligbygninger, 45 prosent driftsbygninger for landbruk og 32 prosent øvrige bygningstyper. Omkring 22 prosent av bygningene er registrert i Riksantikvarens register som omfatter bygninger bygd før 1900.

Flest ubebodde eiendommer uten egen jordbruksdrift

Over tid har antall landbrukseiendommer og samlet størrelse på jordbruksareal i drift endret seg lite. Derimot har antall landbrukseiendommer med jordbruksdrift i egen regi blitt redusert betydelig de siste tiårene. Det er først og fremst eiendommer uten selvstendig jordbruksdrift, det vil si eiendommer hvor jorda enten er ute av drift eller leid bort til andre, som er ubebodde. For denne gruppen er hele 28 prosent av eiendommene med boligbygning ubebodde, mens tilsvarende tall for eiendommer med selvstendig jordbruksdrift er 4,5 prosent.

2.2. Bakgrunn og formål

Formål og historie Formålet med statistikken er å gi et bilde av bebyggelse, bosetting og arealer på landbrukseiendommer. Statistikken omfatter også opplysninger om eierne av landbrukseiendommer og næringsaktivitet.

Brukere og anvendelsesområder Statistikken benyttes av offentlige etater og ulike næringsorganisasjoner. Ikke minst er det betydelig interesse fra institusjoner som er engasjert i landskapsutvikling og kulturvern. Forsknings- og utdanningsinstitusjoner og media er andre brukere av statistikken.

2.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Statistikken omfatter alle eiendommer i Landbruksregisteret med minst 5 dekar jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktivt skogareal per desember for aktuell årgang.

Datakilder Statistikken bygger på data fra:

- Landbruksregisteret
- Grunneiendoms-, Adresse- og Bygningsregisteret (GAB)
- Det sentrale folkeregisteret (for å koble bosatte til landbrukseiendommene)
- Riksantikvarens SEFRAK-register (som særlig omfatter bygninger bygd før 1900)
- SSB's Totalpopulasjon for jordbruksbedrifter
- Registeret over personlige selvangivelser
- Likningsregisteret.

Landbruksregisteret er landbrukets registerkjerne for tilskuddsforvaltning og administrasjon. Landbruks- og matdepartementet er registreier, mens Statens landbruksforvaltning (SLF) har forvaltningsansvaret.

Datainnsamling Statistikken bygger på direkte utnyttelse av registre nevnt under Datakilder.

Kontroll og revisjon Selv om registerdataene generelt er av god kvalitet, kan det forekomme feil på grunn av feilklassifisering, manglende oppdatering eller oppdatering til ulike tidspunkt. For eksempel kan en landbrukseiendom ha tilknyttet grunneiendom som er blitt omdisponert til annet enn landbruk. For upersonlige eiere, som fylker og kommuner, kan innslaget av feil grunneiendommer ha betydning, spesielt i forhold til antall bosatte. Alders- og sykehjem og utleieboliger kan ha blitt telt sammen med landbruksgrunneiendommer. Det er i statistikken korrigert for denne feilkilden ved at 363 landbrukseiendommer med mer enn 20 bosatte personer har fått redusert antall bosatte med i alt 21 000 personer.

Det blir gjennomført kontroller av dubletter.

Konfidensialitet Tall offentliggjøres ikke hvis det fører til fare for identifisering av den enkelte eiendom.

2.4. Begreper, variabler og grupperinger

Landbrukseiendom: Eiendom som benyttes eller kan benyttes til jord- og/eller skogbruk. Alt som tilhører samme eier i en kommune hører til samme landbrukseiendom uten hensyn til om den omfatter flere matrikelnumre (grunneiendommer).

Bygningstype: Bygningstype blir fastlagt etter hvilken funksjon en bygning skal ha. I denne statistikken omfatter kategorien boligbygninger bygningskodene 111 – 199, med unntak av kodene 161, 171, 172, 181, 182 og 183, driftsbygninger består av bygningskodene 231 – 290 og seterhus, skogskoier, naust med mer av

bygningsskodene 171,172 og 183. "Øvrige bygninger" utgjør resten av bygningsskodene.

Bygning med SEFRAK-registrering: Bygninger som ble registrert i regi av SEFRAK (Sekreteriatet for registrering av faste kulturminner). Registreringene omfatter i prinsippet alle bygninger bygget før 1900, i Finnmark før 1945. Det eneste kriteriet for registrering var antatt alder på bygningen, ikke verneverdi.

Byggeaktivitet siste 10 år: Opplysninger hentes fra bygningsdelen av GAB-registeret. "Byggeaktivitet siste 10 år" er knyttet til bygninger med igangsattdato for nybygg/tilbygg i perioden 1997-2006.

Bosetting: En landbrukseiendom regnes som bosatt dersom minst en person i Det sentrale folkeregisteret er registrert med fast adresse på eiendommen.

2.5. Feilkilder og usikkerhet

Måle- og bearbeidingsfeil

Feilkilder er feilføringer og manglende opplysninger ved innlegging av data i de ulike registrene som statistikken bygger på. Under kontroll av dataene i de ulike registrene kan det også oppstå feil.

Frafallsfeil

En feilkilde er størrelsen på registrert produktivt skogareal i Landbruksregisteret og i hvor stor grad Landbruksregisteret har med alle eiendommer med minst 25 dekar produktivt skogareal. Det er grunn til å tro at det mangler en del små eiendommer og at noen av eiendommene som er med, har feil produktivt skogareal. Det produktive skogarealet blir ikke regelmessig oppdatert av kommunene i alle tilfeller.

2.6. Sammenliknbarhet og sammenheng

Tilsvarende statistikk er utarbeidet for 2000, se <http://www.ssb.no/emner/10/04/laciby>. Ved sammenligning av statistikk for 2000 og 2006 kan kvalitetsheving av registrene og ulik populasjonsavgrensning være årsak til en del endringer på lokalt nivå.

Resultatene for 2000 ble blant annet presentert ved indikatoren "bosetting på bebygde landbrukseiendommer". For 2006 blir indikatoren "bosetting på landbrukseiendommer med boligbygninger" benyttet. Skifte av indikator fører til en lavere andel ubebodde eiendommer.

Bygningstypene "helårsboliger benyttet som fritidsbolig" og "våningshus benyttet som fritidsbolig" inngår i 2006-tallene som boligbygninger, mens de i 2000-tallene ikke var definert som boligbygninger.

2.7. Tilgjengelighet

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no):
<http://www.ssb.no/emner/10/04/laciby/>

Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Mikrodata blir lagret i SSB.

2.1. Bebyggelse på landbrukseiendommer¹. 2006

	Bebygde landbruks- eiendommer	Andel bebygde landbruks- eiendommer med bygge- aktivitet siste 10 år	Bygninger i alt	Andel bygninger med SEFRAK- registrering	Bolig- bygninger i alt	Drifts- bygninger	Seterhus, skogskoier, naust m.m.	Øvrige bygninger
		Prosent		Prosent				
Hele landet	177 788	24,1	1 030 341	22,0	237 524	466 547	80 783	245 487
Fylke								
Østfold	6 496	23,3	36 137	20,1	9 264	19 382	445	7 046
Akershus/Oslo	7 455	24,7	45 767	24,9	12 209	19 467	441	13 650
Hedmark	16 088	25,5	102 673	26,2	22 083	49 996	8 082	22 512
Oppland	14 524	25,5	99 439	24,8	20 821	53 155	7 314	18 149
Buskerud	9 298	26,9	73 828	29,0	13 290	36 750	4 440	19 348
Vestfold	4 535	28,4	24 633	21,8	6 083	11 365	405	6 780
Telemark	7 829	23,2	50 502	25,1	11 021	22 728	2 714	14 039
Aust-Agder	5 276	24,9	25 929	31,5	6 258	10 662	1 327	7 682
Vest-Agder	7 034	24,5	30 724	27,6	8 392	11 694	1 411	9 227
Rogaland	10 493	36,4	60 975	12,6	15 452	28 894	3 085	13 544
Hordaland	13 212	25,0	77 585	22,2	16 950	34 108	10 202	16 325
Sogn og Fjordane	10 316	22,6	67 523	24,9	15 084	34 577	8 032	9 830
Møre og Romsdal	13 927	22,0	77 573	28,3	18 197	31 635	9 895	17 846
Sør-Trøndelag	10 933	26,2	67 459	18,8	14 738	32 423	5 545	14 753
Nord-Trøndelag	9 435	30,8	53 234	12,5	12 973	25 455	3 781	11 025
Nordland	17 006	15,2	75 096	11,4	19 405	24 070	7 224	24 397
Troms Romsa	10 499	15,9	46 931	16,7	11 544	15 677	5 734	13 976
Finnmark Finnmarku	3 432	14,1	14 333	8,8	3 760	4 509	706	5 358
Bosetting								
Landbrukseiendommer med boligbygning og bosetting	127 156	28,6	817 213	21,5	198 166	383 766	57 229	178 052
Øvrige eiendommer	50 632	12,7	213 128	24,1	39 358	82 781	23 554	67 435

¹ Omfatter eiendommer som har minst 5 dekar eid jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktivt skogareal.

2.2. Landbrukseiendommer, bebyggelse og bosetting¹. 2006

	Landbruks- eiendommer i alt	Bebygde eiendommer	Andel bebygde landbruks- eiendommer	Landbruks- eien- dommer med bolig- bygning	Landbruks- eien- dommer med bolig- bygning og bosetting	Andel landbruk- s-eien- dommer med bolig- bygning uten bosetting	Personer i alt bosatt på landbruks- eien- dommer med bolig- bygning	Andel bosatte på landbruks- eien- dommer av alle bosatte
			Prosent			Prosent		Prosent
Hele landet	190 634	177 788	93,3	161 304	127 156	21,2	446 847	9,6
Fylke								
Østfold	7 088	6 496	91,6	6 075	5 281	13,1	19 553	7,5
Akershus/Oslo	8 370	7 455	89,1	6 897	6 139	11,0	23 612	2,3
Hedmark	17 338	16 088	92,8	14 655	11 910	18,7	39 371	20,9
Oppland	15 449	14 524	94,0	13 290	11 199	15,7	39 964	21,8
Buskerud	10 069	9 298	92,3	8 326	7 045	15,4	25 715	10,5
Vestfold	4 879	4 535	92,9	4 259	3 897	8,5	14 583	6,6
Telemark	8 361	7 829	93,6	6 974	5 476	21,5	18 322	11,0
Aust-Agder	5 679	5 276	92,9	4 851	3 699	23,7	12 029	11,6
Vest-Agder	7 562	7 034	93,0	6 365	4 606	27,6	14 798	9,1
Rogaland	11 243	10 493	93,3	9 570	8 077	15,6	33 395	8,4
Hordaland	13 779	13 212	95,9	11 969	9 251	22,7	32 223	7,1
Sogn og Fjordane	10 589	10 316	97,4	9 797	7 552	22,9	27 837	26,1
Møre og Romsdal	14 532	13 927	95,8	12 782	10 240	19,9	36 089	14,7
Sør-Trøndelag	11 683	10 933	93,6	9 867	7 860	20,3	29 345	10,7
Nord-Trøndelag	10 156	9 435	92,9	8 752	7 380	15,7	28 925	22,5
Nordland	18 658	17 006	91,1	14 702	9 249	37,1	27 383	11,6
Troms Romsa	11 284	10 499	93,0	9 167	6 139	33,0	17 365	11,3
Finmark Finnmarku	3 915	3 432	87,7	3 006	2 156	28,3	6 338	8,7
Eier								
Mann	131 477	124 876	95,0	115 558	95 323	17,5	347 031	.
Kvinne	44 647	41 686	93,4	37 491	27 302	27,2	86 199	.
Dødsbo/upersonlig/uoppgitt	14 510	11 226	77,4	8 255	4 531	45,1	13 617	.
Jordbruksdrift								
Eiendom uten jordbruksareal ...	12 325	7 961	64,6	3 846	2 270	41,0	6 255	.
Eiendom med egen jordbruksdrift	49 725	49 483	99,5	48 766	46 593	4,5	206 197	.
Eiendom med jordbruksareal bortleid eller ute av drift	128 584	120 344	93,6	108 692	78 293	28,0	234 395	.
Eid jordbruksareal								
0- 4 dekar	12 337	7 973	64,6	3 852	2 276	40,9	6 273	.
5- 49 "	103 427	96 609	93,4	86 556	61 082	29,4	179 423	.
50- 99 "	36 510	35 481	97,2	34 016	28 994	14,8	104 992	.
100-199 "	25 816	25 350	98,2	24 765	23 123	6,6	98 456	.
200-299 "	7 859	7 765	98,8	7 628	7 329	3,9	34 526	.
300-499 "	3 723	3 668	98,5	3 589	3 490	2,8	17 981	.
500- "	962	942	97,9	898	862	4,0	5 196	.
Produktivt skogareal								
0- 24 dekar	70 734	64 961	91,8	58 455	43 913	24,9	140 089	.
25- 99 "	37 116	34 228	92,2	30 883	24 052	22,1	80 072	.
100- 249 "	33 565	31 592	94,1	28 983	23 127	20,2	83 551	.
250- 299 "	22 000	20 896	95,0	19 334	15 886	17,8	60 468	.
500- 999 "	15 023	14 390	95,8	13 284	11 238	15,4	44 806	.
1 000- 1 999 "	7 688	7 396	96,2	6 758	5 798	14,2	23 986	.
2 000- 4 999 "	3 332	3 210	96,3	2 789	2 456	11,9	10 607	.
5 000-19 999 "	944	897	95,0	682	587	13,9	2 754	.
20 000- "	232	218	94,0	136	99	27,2	514	.

¹ Omfatter eiendommer som har minst 5 dekar eid jordbruksareal og/eller minst 25 dekar produktivt skogareal.

3. Strukturen i jordbruket

Frå 1907 er det halde fullstendige jordbruks- eller landbruksteljingar kvart tiande år, med teljinga i 1999 som den siste. Etter 1999 har Statistisk sentralbyrå etablert ein årleg totalpopulasjon av jordbruksbedrifter. Grunnlagsdata for denne populasjonen er aktive jordbruksbedrifter i Landbruksregisteret, og gjennom koplingar mot andre administrative register (søknader om produksjonstilskott i jordbruket, Leveranseregisteret for korn og oljevekstar, leveranseregisteret for slakt o.a.) blir det henta inn opplysningar om produksjonen i jordbruksbedriftene. Til saman dannar desse opplysningane grunnlag for utarbeiding av den årlege statistikken om strukturen i jordbruket.

3.1. Hovudresultat 2006

Det totale talet på jordbruksbedrifter gjekk ned med 3,5 prosent til 51 200 frå 2005 til 2006, medan gjennomsnittleg storleik på bedriftene auka frå 195 til 202 dekar jordbruksareal i drift.

Samla jordbruksareal i drift på dei 51 200 aktive jordbruksbedriftene var 10,34 millionar dekar i 2006, om lag det same som eitt år tidlegare.

I 2006 blei 48 400 jordbruksbedrifter drivne av personlege brukarar, og 13,5 prosent av desse var kvinner. Upersonleg brukar, slik som samdrift, aksjeselskap og institusjon, dreiv 2 800 einingar, eller 5,5 prosent av totalen. Tilsvarende tal for 2005 var 2 500 eller 4,8 prosent.

Færre bedrifter med mjølkeproduksjon

Jordbruksbedriftene kan klassifiserast etter kva for hovudproduksjon dei driv. Frå 2005 til 2006 gjekk talet på bedrifter med mjølkeproduksjon ned med 7 prosent, medan talet på bedrifter med sauehald og kornproduksjon blei redusert med om lag 5 prosent. Dei dominerande driftsformene i norsk jordbruk er mjølkeproduksjon, kornproduksjon og sauehald. Ein fjerdedel av jordbruksbedriftene har mjølk som hovudproduksjon, medan kornproduksjon og sauehald kvar for seg er hovudproduksjon på 18 prosent av bedriftene.

3.2. Bakgrunn og formål

Formål og historie

Formålet er å skaffe fram opplysningar om talet på jordbruksbedrifter, storleik på bedriftene i form av jordbruksareal og husdyr, samt økonomiske forhold innafør jordbruksnæringa. Frå 1907 er det halde fullstendige jordbruks- eller landbruksteljingar kvart tiande år, med teljinga i 1999 som den siste. Teljinga i 1999 omfatta alle einingar med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. I tillegg var det supplerande minstegrenser for å fange opp einingar med husdyrhald og/eller hagebruk av eit visst omfang. Etter 1999 har Statistisk sentralbyrå på grunnlag av registerkoplingar årleg oppdatert opplysningar om jordbruksbedriftene og produksjonsgrunnlaget.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir særleg nytta av landbruksforvaltninga og næringsorganisasjonane i jordbruket, mellom anna i regi av Budsjettnemnda for jordbruket.

3.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Statistikken omfattar alle aktive jordbruksbedrifter.

Datakjelder

Totalpopulasjonen av jordbruksbedrifter for åra etter 1999 er avledda av aktive bedrifter i følgje Landbruksregisteret, og blir deretter kombinert med ei rekkje andre datakjelder:

- Søknadar om produksjonstilskott i jordbruket
- Leveranseregisteret for korn- og oljevekstar
- Leveransar av slakt

- Bedrifts- og føretaksregisteret
- Jordbruksteljing 1999
- Årlege landbruksundersøkingar

Statistisk sentralbyrå har hand om jordbruksteljingane, landbruksundersøkingane og Bedrifts- og føretaksregisteret. Landbruksregisteret og dei andre nemnde administrative datakjeldene blir administrert av Statens landbruksforvaltning.

Kontroll og revisjon Statistikken byggjer på koplingar av datafiler som kvar for seg har blitt kontrollert ved etablering.

Konfidensialitet Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at ein skilde jordbruksbedrifter blir identifisert.

3.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar

Definisjon av de viktigaste omgrepa og kjennemerka

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leing og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrensar. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom. Til og med 2003 blei omgrepet driftseining nytta.

Jordbruksareal i drift: Jordbruksareal som blir hausta minst ein gong i løpet av eit år. Også medrekna planta areal av fleirårige vekstar som enno ikkje gir avling og areal av open åker kor det ikkje blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt hausta neste år (eittårig brakk).

Driftsform: Driftsforma til ei jordbruksbedrift blir fastsett ut frå delen dei ulike plante- og husdyrproduksjonane i bedrifta utgjør av den totale produksjonen til bedrifta. Standard dekningsbidrag nyttast som felles måleining for dei ulike produksjonane.

Standard dekningsbidrag: Standard dekningsbidrag (SDB) er differansen mellom standardverdien av produksjonen og standardverdien av visse spesifiserte kostnader. SDB blir fastsett på regionnivå per arealeining (dekar, kvm) og per dyr for relevante plante- og husdyrproduksjonar. SDB for ein produksjon er SDB per dekar/kvm/husdyr multiplisert med tal dekar/kvm/husdyr av vedkommande produksjon. Totalt SDB for ei jordbruksbedrift er summen av dekningsbidraga for alle plante- og husdyrproduksjonar som blir drive av bedrifta.

Standard klassifikasjonar I tabellane blir følgjande grupperingar nytta: Fylke, jordbruksareal i drift på jordbruksbedrifta og driftsform.

3.5. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil

Viktigaste feilkjelder er knytt til utfyllinga av søknadar om produksjonstilskott i jordbruket. Mange av feila blir oppdaga og retta opp av den lokale landbruksforvaltninga, men feil som ikkje påverkar utbetalinga av tilskott kan bli ignorert. Vidare kan det oppstå feil når tilskottssøknaden blir registrert elektronisk, sjølv om det blir gjennomført kontrollar i samband med registreringa. Dei andre registra kan også innehalde feil og unøyaktigheit som kan påverke berekningane av til dømes kornareal og talet på dyr utifrå leveransar av korn og slakt.

Fråfallsfeil

Om lag 4 prosent av jordbruksbedriftene søker ikkje om produksjonstilskott. På desse einingane er jordbruksareal og talet på husdyr berekna utifrå tilgjengelege opplysningar om bl.a. leveransar av korn og slakt.

3.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken kan stort sett samanliknast med tal frå dei tidlegare fullstendige teljingane. Teljingane til og med 1979 omfatta all dyrking av nyttevekstar og alt husdyrhald utan omsyn til omfanget. I publikasjonane frå dei tidlegare teljingane er likevel mange av tabellane avgrensa til å gjelde einingar med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. Nesten all næringsmessig jordbruksdrift fann stad på desse einingane, medan einingar under 5 dekar i det alt vesentlege representerte hobbyprega produksjon vesentleg for eige hushald.

Frå 1989 til 1999 auka talet på samdrifter med mjølkeproduksjon på ku eller geit mykje. Desse einingane blei registrerte utan jordbruksareal i drift. Areal nytta til fôrproduksjon og beite på samdriftene blei i staden registrert på dei einingane som var med i samdrifta. Dersom tala frå og med 1999 berre skulle omfatte einingar med minst 5 dekar jordbruksareal i drift, ville ein monaleg produksjon i bl.a. mjølkesamdrifter og veksthusgartneri blitt utelate. Tabellane frå og med 1999 omfattar difor einingar med *mindre enn* 5 dekar jordbruksareal i drift så sant produksjonen har eit visst omfang.

I teljingar før 1999 har jordbruksbedrifta vore avgrensa til det som blei drive som ei eining innanfor same kommune. Frå og med 1999 er avgrensingane etter kommune sløyfa.

Jordbruksareal og vekstar

På 1990-talet blei det mogleg å få tilskott for ugjødsla, inngjerda beiteareal, såkalla innmarksbeite. Tidlegare var det krav om gjødsling, og arealet blei då kalla gjødsla beite. I tidlegare teljingar (i første rekkje 1989-teljinga) har gjødsla beite vore ein del av natureng og overflatedyrka eng. Innføring av innmarksbeite har ført til at nytt areal har blitt definert som jordbruksareal. Endringa har og ført til at mykje av arealet som tidlegare blei registrert som natureng og overflatedyrka eng no blir rekna som innmarksbeite. Frå 1989 til 1999 auka det registrerte arealet med overflatedyrka eng og innmarksbeite med til saman 418 000 dekar. Ei viktig årsak til den etter måten store auken er ikkje at ugjødsla beite no er rekna med, men at blant anna auka arealtilskott og krav om spreieareal har gjort det lønsamt for brukarane å nytte mykje areal og å ta med alt i søknader og liknande.

I tidlegare teljingar skulle plen og prydhage på jordbruksbedriftene reknast med i jordbruksarealet. Til dømes utgjorde plen og prydhage om lag 46 000 dekar i Landbruksteljing 1989. I Jordbruksteljing 1999 og seinare er jordbruksarealet eksklusive plen og prydhage.

Vidare skal ein merke seg at areala i 1999 og seinare, med unntak for vekstane på gartneri- og hagebruksskjemaet, er gitt i dekar utan desimal. I tidlegare teljingar blei areala gitt i dekar med éin desimal. Vekstar med areal under 1 dekar er derfor i liten grad talt i 1999 og seinare. Størst utslag gir dette for potet, grønnsaker på friland, frukt og bær, og særleg for tal jordbruksbedrifter med vedkomande vekst.

Husdyr

Husdyrtala gjeld pr. 31. juli, unntatt for sau der teljedatoen var 1. juni eller ved beiteslepp. Teljedatoen i dei tidlegare teljingane har vore 20. juni eller 1. juni. Ei forskyving av teljedatoen med 1-2 månader har i seg sjølv neppe stor innverknad på dyretalet. Truleg har tilpassing av dyretalet til registreringsdatoen for søknad om produksjonstilskott meir å seie.

3.7. Kvar finst statistikken

Publisering

Statistikken blir publisert på ssb.no:

<http://www.ssb.no/emner/10/04/10/stjord/>

Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage eigne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Fil med aidentifiserte individdata blir lagra i SSB.

3.1. Jordbruksbedrifter i alt og jordbruksbedrifter etter brukartype

	Jordbruks- bedrifter i alt	Etter brukartype					
		Med personleg brukar			Med upersonleg brukar		
		I alt	Mannlege brukarar	Kvinnelege brukarar	I alt	Ansvarleg selskap	AS, institusjon o.l.
1979	125 302	124 408	115 375	9 033	894	.	.
1989	99 382	98 610	89 267	9 343	772	.	.
1999	70 740	69 959	60 914	9 045	781	462	319
2000	68 539	67 645	58 439	9 205	894	578	316
2001	65 607	64 485	55 503	8 982	1 122	749	373
2002	61 890	60 044	52 182	7 862	1 846	1 398	448
2003	58 231	56 308	48 980	7 328	1 923	1 565	358
2004	55 507	53 376	46 337	7 039	2 131	1 813	318
2005	53 003	50 476	43 751	6 725	2 527	2 184	343
2006	51 218	48 417	41 857	6 560	2 801	2 429	372
2006							
Fylke							
Østfold	2 722	2 614	2 298	316	108	83	25
Akershus og Oslo	2 638	2 549	2 234	315	89	50	39
Hedmark	4 164	3 989	3 447	542	175	149	26
Oppland	5 594	5 124	4 488	636	470	442	28
Buskerud	2 688	2 577	2 200	377	111	80	31
Vestfold	1 814	1 746	1 554	192	68	41	27
Telemark	1 719	1 660	1 430	230	59	43	16
Aust-Agder	758	726	627	99	32	22	10
Vest-Agder	1 240	1 175	1 008	167	65	52	13
Rogaland	5 157	4 769	4 134	635	388	344	44
Hordaland	3 546	3 373	2 888	485	173	157	16
Sogn og Fjordane	3 722	3 550	3 012	538	172	164	8
Møre og Romsdal	3 487	3 272	2 775	497	215	205	10
Sør-Trøndelag	3 567	3 381	2 996	385	186	159	27
Nord-Trøndelag	3 903	3 618	3 187	431	285	261	24
Nordland	2 766	2 631	2 215	416	135	119	16
Troms Romsa	1 324	1 277	1 055	222	47	39	8
Finmark Finnmarku ...	409	386	309	77	23	19	4

3.2. Jordbruksareal, etter bruken. 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 og 2006. Dekar

Vekst	1959 ¹	1969 ¹	1979 ¹	1989 ¹	1999 ²	2006 ²
Jordbruksareal i drift i alt	9 844 796	9 553 335	9 535 278	9 910 773	10 382 466	10 344 607
Av dette						
Fulldyrka jord	8 095 171	7 967 909	8 303 575	8 817 538	8 871 235	8 627 623
Åker og hageareal	3 266 671	3 383 931	4 146 786	4 432 425	3 994 611	3 731 323
Korn og oljevekstar til mogning .	2 177 872	2 522 396	3 252 271	3 529 803	3 345 392	3 246 945
Kveite	92 435	38 274	170 021	382 484	515 798	857 477
Rug	10 825	13 385	16 855	4 245	14 557	60 583
Rugkveite	-	-	-	-	12 334	-
Bygg	1 407 006	1 847 131	2 000 838	1 759 910	1 825 917	1 524 260
Havre	645 744	541 199	1 006 720	1 321 950	913 130	739 486
Blandkorn og erter til mogning	21 862	4 763	4 526	-	-	-
Oljevekstar til mogning	77 645	53 311	61 215	63 656	65 139
Potet	525 595	326 437	214 013	188 910	148 522	140 460
Rotvekstar til før	130 370	69 960	29 499	25 726	3 913	149 117
Grønfôr og silovekstar	134 490	208 307	290 637	371 611	307 515	-
Grønsaker på friland	49 229	51 924	55 218	57 030	60 187	69 774
Jordbær	6 926	12 440	16 439	14 241	16 787	17 894
Andre vekstar på åker og i hage ³	152 636	115 879	182 262	156 089	91 891	97 343
Brakk	89 553	76 587	106 447	89 015	20 400	9 790
Eng til slått og beite⁴	6 578 125	6 169 405	5 388 492	5 478 349	6 387 855	6 613 284
Fulldyrka eng ⁴	4 828 500	4 583 978	4 156 789	4 385 114	4 876 624	4 896 300
Ikkje fulldyrka eng	1 749 625	1 585 427	1 231 703	1 093 235	1 511 231	1 716 984
Overflatedyrka eng	295 165	261 102
Innmarksbeite	1 216 066	1 455 882

¹ Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ² Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna. ³ For 1959, 1969, 1979 og 1989 er plen og prydhage medrekna. Fra 1979 er frøeng medrekna. ⁴ For 1959 og 1969 er frøeng medrekna.

3.3. Jordbruksareal per jordbruksbedrift, etter fylke, 1979, 1989, 1999-2006. Dekar

Fylke	1979 ¹	1989 ¹	1999 ²	2000 ²	2001 ²	2002 ²	2003 ²	2004 ²	2005 ²	2006 ²
Heile landet	76,1	99,7	146,8	152,1	159,5	169,1	178,7	187,3	195,4	202,0
Østfold	139,2	155,1	214,0	221,6	234,1	244,8	257,4	266,0	276,1	280,1
Akershus og Oslo	137,6	160,8	233,7	238,7	251,8	261,9	274,0	283,1	293,5	302,4
Hedmark	92,8	117,5	181,8	188,5	200,9	214,0	226,9	236,1	247,5	255,9
Oppland	81,1	103,0	145,7	150,2	156,4	164,6	171,5	178,6	185,4	188,6
Buskerud	74,4	89,6	136,7	142,4	151,0	158,9	169,0	179,3	188,0	196,7
Vestfold	107,9	123,0	176,9	181,8	190,5	199,6	212,2	219,8	225,0	232,8
Telemark	49,6	60,1	100,1	105,0	112,6	120,4	128,5	136,3	144,2	149,8
Aust-Agder	38,4	53,5	95,7	101,5	108,0	117,4	127,4	137,3	142,4	149,7
Vest-Agder	43,6	59,1	101,7	105,5	112,6	121,3	133,0	143,6	150,5	158,3
Rogaland	85,5	110,7	156,4	161,2	164,6	171,1	177,4	181,3	188,4	195,9
Hordaland	46,2	60,3	84,2	87,2	91,1	95,0	101,4	108,7	114,3	120,6
Sogn og Fjordane	50,5	64,2	90,0	93,7	97,9	103,5	109,9	115,8	120,9	124,7
Møre og Romsdal	56,6	80,0	122,7	127,6	133,4	144,3	151,7	159,4	166,6	171,9
Sør-Trøndelag	87,2	114,9	159,1	163,6	171,8	184,0	193,9	203,3	211,5	216,8
Nord-Trøndelag	107,3	135,7	176,1	181,8	187,7	198,0	208,1	217,1	224,5	231,1
Nordland	58,1	94,1	151,2	159,2	167,2	179,7	190,7	202,2	211,8	218,7
Troms Romsa	49,0	78,2	133,0	139,7	148,7	157,7	169,4	182,2	189,9	199,0
Finmark Finnmarku ...	56,5	95,1	160,3	169,5	184,1	202,0	218,0	228,1	232,1	244,9

¹ Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ² Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna.

3.4. Husdyr. 1959, 1969, 1979, 1989, 1999 og 2006

	1959 ¹	1969 ¹	1979 ¹	1989 ¹	1999 ²	2006 ²
Hest	115 798	40 635	20 704	17 417	26 959	31 154
Storfe i alt	1 099 350	971 928	968 843	949 369	1 033 070	922 976
Ku	594 432	436 353	372 288	340 469	349 757	318 458
Mjølkeku	312 948	259 084
Ammeku	36 809	59 374
Sau	1 750 985	1 840 755	1 952 092	2 183 098	2 324 789	2 360 062
Under 1 år	916 515	1 002 896	1 089 588	1 284 018	1 369 422	1 431 576
Over 1 år	834 470	837 859	862 504	899 080	955 367	928 486
Geit	99 163	91 160	80 652	..	78 590	72 207
Mjølkegeit	³ 74 754	³ 71 924	³ 57 849	³ 67 691	51 724	42 365
Svin	435 245	621 317	672 754	656 695	738 372	836 426
Alssvin	61 787	78 163	86 340	84 233	100 408	102 483
Alspurke	59 172	74 438	81 951	..	97 495	99 744
Alsråne	2 615	3 725	4 389	..	2 913	2 739
Andre svin	373 458	543 154	586 414	572 462	637 964	733 943
Høner	2 668 394	3 270 423	3 827 799	3 441 719	3 181 174	3 362 969
Livkylling	1 459 614	1 318 784
Slaktekylling	4 833 875	10 840 718

¹ Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ² Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna. ³ Medrekna hanndyr

3.5 Dyretal per jordbruksbedrift med vedkomande husdyr, etter fylke og bruksstorleik

	Storfe				Sau over 1 år	Mjølkegeit	Svin		Høner
	I alt	Ku ¹					Allssvin	Slaktesvin	
		I alt	Mjølkeku	Ammeku					
1979 ²	18,0	9,6	19,4	33,8	9,7	..	261
1989 ²	25,3	11,7	31,1	45,9	16,1	..	580
1999 ⁴	34,3	13,2	13,8	6,7	42,1	68,9	27,2	72,3	783
2000 ⁴	34,6	13,5	14,4	7,3	43,4	71,5	30,6	92,2	851
2001 ⁴	36,4	14,0	14,6	8,0	45,2	73,4	33,3	97,7	958
2002 ⁴	37,9	14,5	15,2	8,3	46,9	74,7	36,0	107,4	984
2003 ⁴	39,9	15,2	15,9	9,2	49,6	77,7	39,7	117,0	1 083
2004 ⁴	41,1	15,6	16,3	9,8	51,9	78,8	43,2	126,9	1 275
2005 ⁴	42,9	16,1	16,7	10,6	54,9	80,7	47,6	146,5	1 351
2006 ⁴	44,1	16,8	17,6	10,8	56,1	82,7	53,0	159,6	1 601
2006⁴									
Fylke									
Østfold	54,4	20,9	23,7	13,4	23,6	-	57,6	197,1	3 325
Akershus og Oslo	55,6	20,8	23,0	14,7	37,6	72,0	42,9	183,9	2 349
Hedmark	50,6	19,1	18,9	15,4	62,0	55,9	64,3	196,9	2 251
Oppland	47,7	17,3	17,2	12,5	61,5	82,4	55,0	150,3	840
Buskerud	38,3	15,7	15,3	13,3	59,3	79,7	80,3	96,2	1 190
Vestfold	54,4	22,7	26,8	17,7	32,1	-	59,3	226,8	2 410
Telemark	32,8	12,9	13,3	11,3	55,4	65,3	60,6	130,2	1 226
Aust-Agder	33,2	13,4	14,8	9,4	48,4	-	29,6	112,5	1 538
Vest-Agder	36,2	13,8	14,8	9,6	42,5	-	52,8	89,0	990
Rogaland	53,8	19,5	21,2	8,8	63,5	80,3	64,0	163,6	2 747
Hordaland	26,6	11,7	13,6	6,1	43,9	82,2	29,7	85,3	668
Sogn og Fjordane	27,5	11,8	12,7	5,4	43,8	94,0	26,1	92,0	677
Møre og Romsdal	40,8	16,3	17,3	9,6	46,4	98,7	30,5	128,7	659
Sør-Trøndelag	46,9	17,3	17,7	10,3	71,7	53,0	35,9	120,6	1 406
Nord-Trøndelag	56,3	19,9	20,2	12,1	63,7	72,0	52,1	165,8	2 527
Nordland	45,6	16,3	16,6	10,4	71,1	84,8	42,0	140,5	422
Troms Romsa	36,2	15,2	16,1	9,1	73,4	80,1	30,0	132,3	338
Finmark Finnmark	41,4	17,5	18,0	6,5	64,0	-	23,2	56,2	1 157

¹ Enkelte jordbruksbedrifter har både mjølkeku og ammeku. ² Gjeld bedrifter med minst 5 dekar jordbruksareal i drift. ³ Medrekna hanndyr. ⁴ Samdrifter osv. med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift er medrekna.

3.6. Jordbruksbedrifter etter driftsform, 2000-2006

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Jordbruksbedrifter i alt	68 539	65 607	61 890	58 231	55 507	53 003	51 218
Driftsform							
Korn og oljevekstar	11 888	11 676	11 055	10 311	9 990	9 492	9 022
Øvrige jordbruksvekstar	3 312	3 185	2 769	3 276	3 149	3 228	3 386
Hagebruksvekstar	2 264	2 128	2 179	1 832	1 684	1 669	1 576
Storfe mjølkeproduksjon	18 679	17 652	16 360	15 797	15 108	14 271	13 306
Storfe kjøttproduksjon	4 510	4 106	4 051	3 836	3 737	3 678	3 919
Storfe mjølke- og kjøttproduksjon i kombinasjon	978	1 098	1 111	699	641	769	671
Sau	12 455	12 491	11 933	11 864	10 798	9 695	9 249
Øvrige grovføretande dyr	5 287	4 840	4 485	3 114	3 101	3 090	2 972
Svin og fjørfe	1 707	1 572	1 667	1 375	1 487	1 626	1 617
Blanda planteproduksjon	939	868	819	838	774	675	604
Blanda husdyrproduksjon	1 476	1 350	1 299	1 126	1 031	1 010	941
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	4 955	4 568	4 113	4 163	4 007	3 800	3 955
Ikke klassifisert	89	73	49	-	-	-	-

4. Jordbruksareal og husdyr per 31. juli frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket

Med bakgrunn i registeret over dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket blir det utarbeidd statistikk over arealbruk og husdyrhald per 31. juli. Saman med fleire andre register blir produksjonstilskottsregisteret også nytta til utarbeiding av SSB sin totalpopulasjonen for jordbruket (sjå kapittel 3). I 2006 omfatta produksjonstilskottsregisteret 96 prosent av alle jordbruksbedriftene, og dekte 99 prosent av jordbruksarealet i drift. 97 prosent av jordbruksbedriftene med korn søkte om tilskott, og 99 prosent av kornarealet var dekt opp. Berre nokre få av jordbruksbedriftene som dreiv mjølkeproduksjon var ikkje omfatta av produksjonstilskottsstatistikken, medan det for sau var 4 prosent av bedriftene som ikkje søkte om tilskott.

	Tal frå totalpopulasjonen 2006	Tal frå søknader om produksjonstilskott 31.07.06	Søknader om produksjonstilskott i prosent av totalpopulasjonen
Jordbruksbedrifter	51 218	49 366	96,4
Jordbruksareal i drift	10 344 607	10 248 267	99,1
Engareal	6 613 284	6 558 964	99,2
Kornareal	3 181 806	3 147 244	98,9
Storfe i alt	922 976	919 077	99,6
Sau over 1 år	928 486	920 101	99,1
Alssvin	102 483	101 184	98,7

4.1. Hovudresultat 2006

Tal frå bøndenes søknader om produksjonstilskott i jordbruket viser at frå 2005 til 2006 gjekk talet på mjølkekyr ned frå 265 200 til 259 100, medan talet på ammekyr auka frå 55 400 til 58 900. Dette tilsvarar ein nedgang i talet på mjølkekyr med 2,3 prosent, og ein oppgang i talet på ammekyr med 6,3 prosent.

Samla jordbruksareal i drift hos søkarane endra seg lite frå 2005 til 2006, og ligg på 10,2 millionar dekar. Fulldyrka jordbruksareal viste ein svak nedgang og utgjorde 8,5 millionar dekar i 2006. Samla kornareal gjekk noko ned frå 2005 til 2006.

Medan arealet av kveite auka med 6 prosent til 852 100 dekar, gjekk arealet av bygg ned med 7 prosent til 1,5 millionar dekar.

Frå 2005 til 2006 auka talet på alssvin med 2 600 til 101 200. Talet på mjølkegeit gjekk ned med knapt 5 prosent til 42 400, medan talet på sau over 1 år blei redusert med 3 prosent til 920 100.

Færre mjølkekyr og fleire alssvin i tiårsperioden

Sidan 1997 har talet på mjølkekyr blitt redusert med om lag 55 000, ein nedgang tilsvarande 18 prosent. Talet på alssvin har auka med 12 prosent, medan talet på mjølkegeit er redusert med 23 prosent i same periode.

Frå 1997 til 2006 auka omsøkt engareal med vel 440 000 dekar, eller vel 7 prosent, til 6,56 millionar dekar. Størsteparten av auken skuldast større areal av innmarksbeite: frå 1,08 til 1,46 millionar dekar.

Arealet av åker og hage gjekk ned med vel 7 prosent til 3,69 millionar dekar i tiårsperioden. Kornarealet har vore stabilt, og lege ikring 3,1-3,2 millionar dekar. Potetarealet blei redusert med 20 prosent. Det var òg ein kraftig reduksjon i arealet av grønfrø- og silovekstar, og arealet er redusert med over 60 prosent i tiårsperioden.

Økologisk drift

I 2002 dreiv 1 400 av i alt 58 600 jordbruksbedrifter økologisk. Desse bedriftene dreiv 2,3 prosent av det totale jordbruksarealet. I 2006 var det 2 100 bedrifter med økologisk drift, og desse dreiv eit areal på 372 900 dekar. Dette tilsvarar 3,7 prosent av totalt jordbruksareal i drift.

På dei økologisk drivne einingane var det til saman 23 000 storfe i 2006. Av desse var 6 000 mjølkekyr og 3 300 ammekyr. Dette er om lag dobbelt så mange som i 2002, da det fanst 3 000 økologiske mjølkekyr og 1 300 økologiske ammekyr. Talet på økologiske mjølkegeiter auka frå 800 i 2002 til 900 i 2006.

4.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie Føremålet er å kartleggje bruken av jordbruksareal i drift og husdyrhald på kommunenivå. Opplysningar frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket har vore nytta som datagrunnlag sidan 1984.

Brukarar og bruksområde Statistikken blir i stor grad nytta av offentlege verksemder og næringsorganisasjonane i jordbruket.

4.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Statistikken omfattar alle som søker om produksjonstilskott i jordbruket per 31. juli. Det blir berre gitt eitt produksjonstilskott per jordbruksbedrift. Alle landbrukseigedomar som blir drive av same brukar blir rekna som ei jordbruksbedrift.

Datakjelder Registeret over alle som søker om produksjonstilskott i jordbruket frå Statens landbruksforvaltning er grunnlaget for utarbeiding av statistikken.

Datainnsamling Elektronisk, frå registeret over Søknader om produksjonstilskott i jordbruket.

Kontroll og revisjon Det blir gjennomført maskinelle kontrollar av registreringsfeil, dubletter og observasjonar med store endringar frå tidlegare søknadsomgangar.

Konfidensialitet Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at einkilde jordbruksbedrifter blir identifisert.

4.4. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil Kwart år blir oppgåvene til om lag 5 prosent av jordbruksbedriftene som søker om produksjonstilskott kontrollert ved at dei kommunale landbrukskontora foretar gardsbesøk. Det er derfor god kvalitet på oppgåvene.

4.5. Samanlikningar og samanheng

Statistikken går attende til 1984 og omfattar dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket. For å få produksjonstilskott må ein søkar drive vanleg jordbruksproduksjon på ein eller fleire landbrukseigedomar. Frå og med 2002 blei det og stilt krav om at verksemda må vere registrert i Enhetsregisteret.

4.6. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på ssb.no: <http://www.ssb.no/10/04/10/jordbruksareal/>
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

4.4. Jordbruksbedrifter med økologisk drift og økologisk godkjent drive jordbruksareal¹. 2002-2006

	2002	2003	2004	2005	2006
Jordbruksbedrifter i alt	58 627	54 946	52 879	51 069	49 369
Av disse:					
Jordbruksbedrifter med økologisk drift	1 369	1 936	2 076	2 076	2 090
			Dekar		
Jordbruksareal i drift i alt	10 324 851	10 255 988	10 266 228	10 262 373	10 248 671
Av dette:					
Økologisk godkjent drive					
jordbruksareal i alt	183 876	294 030	340 901	354 703	374 997
Korn	22 785	42 076	58 460	64 387	66 047
Poteter, grønnsaker, frukt og bær	2 295	3 615	3 877	4 125	4 047
Innmarksbeite	27 353	43 880	50 613	55 318	60 065
Grøngjødsels areal	3 134	5 697	5 288	6 792	8 336
Anna økologisk drive areal	128 309	198 762	222 663	224 081	236 502

¹ Omfatter dei som søkte om produksjonstilskott.

4.5. Husdyrhald på økologisk drive jordbruksbedrifter¹. 2002-2006

	2002	2003	2004	2005	2006
Storfe i alt	10 673	21 158	22 433	21 768	22 698
Mjølkeku	3 046	5 613	5 815	5 772	5 969
Ammeku	1 291	2 863	3 292	3 162	3 308
Anna storfe	6 336	12 682	13 326	12 834	13 421
Mjølkegeit	753	1 338	1 316	831	881
Avlssvin	99	80	121

¹ Omfatter dei som søkte om produksjonstilskott.

5. Husdyrhald per 1. januar frå søknader om produksjonstilskott i jordbruket

Med bakgrunn i registeret over dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket blir det utarbeidd statistikk over husdyrhald per 1. januar.

5.1. Hovudresultat 2006

Tal frå bøndenes søknader om produksjonstilskott i jordbruket viser at frå 2005 til 2006 gjekk talet på jordbruksbedrifter med husdyr ned med 4,4 prosent. Nedgangen gjeld alle dei ulike dyreslaga med unnatak av ammeku og slaktekylling. Ved årsskiftet var det til saman 36 400 bedrifter med husdyr i Noreg, 1 700 færre enn året før.

Størst prosentvis nedgang siste året har det vore i talet på bedrifter med verpehøner, 11 prosent, medan talet på bedrifter med svin gjekk ned med 9 prosent. Nedgangen i talet på bedrifter med storfe og bedrifter med sau var om lag 5 prosent. Blant bedriftene med storfe kom nedgangen blant mjølkeprodusentane, medan det var ein auke i bedrifter med ammekyr.

Auke i talet på svin, slaktekylling og ammekyr

Det blei slakta 5 prosent fleire kyllingar i 2005 enn året før, og talet på slakta kyllingar nådde opp i knapt 42 millionar i 2005. Talet på alssvin auka med 2 700 til 101 700 per 1. januar 2006, ein auke på knapt 3 prosent. Talet på ammekyr auka med 4 900 til 55 000 i 2006, 10 prosent fleire enn året før.

Talet på mjølkekyr gjekk ned med 6 900 til 265 400 i 2006, medan talet på mjølkegeiter blei redusert med 2 100 til 44 100. Talet på verpehøner var 3,4 millionar i 2006, ein nedgang på 127 800 eller 4 prosent frå året før.

Større buskapar

Samstundes med nedgangen i talet på buskapar, aukar den gjennomsnittlege buskapsstorleiken. Ein bedrift med mjølkekyr hadde i gjennomsnitt 12,8 mjølkekyr i 1995, medan gjennomsnittet for 2006 låg på 17,6. Sidan 1995 har talet på mjølkekyr blitt redusert med 18 prosent, medan det var 40 prosent færre bedrifter som dreiv mjølkeproduksjon i 2006 enn i 1995.

Dei som driv med sau hadde 65 vinterfôra sauer på båsen i 2006, mot 46 i 1995. Det var om lag 34 000 færre vinterfôra sauer i 2006 enn i 1995, medan talet på buskapar med sau gjekk ned med ein tredjedel i same perioden.

I 1995 hadde ein gjennomsnittleg bedrift med alspurker 20 alssvin, medan tilsvarende tal for 2006 var 50. Talet på alspurker auka med 10 400 i perioden, medan talet på bedrifter med alspurker blei meir enn halvert.

5.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Føremålet er å kartlegge omfanget av husdyrhald på kommunenivå. Opplysningar frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket har vore nytta i statistikkproduksjon sidan 1984.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir i stor grad nytta av offentlege verksemder og næringsorganisasjonane i jordbruket.

5.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Statistikken omfattar alle som søkte om produksjonstilskott i jordbruket per 1. januar. Det blir berre gitt eitt produksjonstilskott per jordbruksbedrift. Alle landbrukseigedomar som blir drive av same brukar blir rekna som ei jordbruksbedrift.

<i>Datakjelder</i>	Registeret over alle som søker om produksjonstilskott i jordbruket frå Statens landbruksforvaltning er grunnlaget for utarbeiding av statistikken.
<i>Datainnsamling</i>	Elektronisk, frå registeret over Søknader om produksjonstilskott i jordbruket.
<i>Kontroll og revisjon</i>	Det blir gjennomført maskinelle kontrollar av registreringsfeil, dubletter og observasjonar med store endringar frå tidlegare søknadsomgangar.
<i>Konfidensialitet</i>	Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at ein skilde jordbruksbedrifter blir identifisert.

5.4. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil Kwart år blir oppgåvene til om lag 5 prosent av jordbruksbedriftene som søker om produksjonstilskott kontrollert ved at dei kommunale landbrukskontora foretar gardsbesøk. Det er derfor god kvalitet på oppgåvene.

5.5. Samanlikningar og samanheng

Statistikken går attende til 1984 og omfattar dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket. For å få produksjonstilskott må ein søkar drive vanleg jordbruksproduksjon på ein eller fleire landbrukseigedomar. Frå og med 2002 blei det og stilt krav om at verksemda må vere registrert i Enhetsregisteret.

5.6. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på ssb.no:
<http://www.ssb.no/10/04/10/jordhus/>
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

5.1. Jordbruksbedrifter med husdyr og jordbruksbedrifter med ymse husdyrslag per 1. januar¹. Fylke.

Fylke	Jordbruksbedrifter med husdyr	Storfe i alt	Mjølkeku	Ammeku	Vinterfora sau	Mjølkegeit	Svin	Verpehøner	Slaktekylling ²
1992 ³	55 761	34 595	26 889	2 616	24 869	1 073	7 224	4 492	594
1993 ³	54 965	33 941	26 431	2 982	24 696	1 014	6 959	4 523	623
1994 ³	54 428	33 283	25 784	3 632	24 723	912	6 710	4 414	589
1995 ³	53 714	32 577	25 410	3 941	24 596	899	6 462	4 303	597
1996 ³	52 869	32 047	25 030	4 197	23 784	875	6 376	4 116	596
1997 ³	51 626	31 369	24 170	4 583	22 937	826	5 950	3 946	564
1998 ³	50 351	30 626	23 433	4 837	22 214	772	5 816	3 825	567
1999 ³	49 038	29 399	22 400	5 116	21 817	727	5 795	3 769	484
2000 ³	46 986	27 685	20 493	5 626	21 528	677	4 930	3 583	532
2002	44 167	25 637	18 775	5 790	20 875	619	4 650	3 133	519
2003	41 470	24 285	17 803	5 493	18 842	592	4 504	2 926	535
2004	39 661	23 101	16 900	5 325	17 897	571	4 304	2 740	511
2005	38 113	22 171	16 244	5 097	17 068	559	4 147	2 579	500
2006	36 440	21 062	15 070	5 340	16 255	525	3 757	2 294	506
2006									
Fylke									
Østfold	944	379	228	160	147	-	253	122	77
Akershus og Oslo	845	385	208	184	218	:	171	100	16
Hedmark	2 364	1 198	792	431	832	28	354	175	110
Oppland	3 907	2 338	1 810	556	1 567	53	364	158	11
Buskerud	1 361	637	371	270	655	19	68	99	12
Vestfold	601	244	96	143	115	-	195	59	34
Telemark	937	363	185	160	457	25	81	90	6
Aust-Agder	573	269	152	89	278	-	34	49	4
Vest-Agder	1 051	641	409	192	504	-	45	75	7
Rogaland	4 817	2 967	2 232	611	2 840	14	925	388	78
Hordaland	3 107	1 620	982	425	2 054	44	165	165	16
Sogn og Fjordane	3 316	1 935	1 480	307	1 979	87	135	158	:
Møre og Romsdal	3 063	2 105	1 492	418	1 207	54	119	162	4
Sør-Trøndelag	2 776	1 903	1 480	427	785	:	140	130	68
Nord-Trøndelag	2 740	1 906	1 502	484	592	11	501	119	59
Nordland	2 477	1 473	1 121	374	1 166	47	149	166	:
Troms Romsa	1 207	488	356	96	700	140	41	67	-
Finnmark Finnmarku	354	211	174	13	159	-	17	12	-

¹ Omfatter jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott. ² Gjeld kyllingar slakta i løpet av året. Frå og med 2002 gjeld tala kyllingar slakta året før. ³ Per 31. desember.

5.2. Talet på storfe og sau per 1. januar¹. Fylke.

	Storfe i alt	Kyr i alt	Mjølkekyr	Ammekyr	Andre storfe	Vinterfora sauer
1992 ²	1 007 539	347 573	335 996	11 577	659 966	1 095 676
1993 ²	1 005 739	344 650	331 014	13 636	661 143	1 095 529
1994 ²	1 000 632	341 597	324 701	16 896	659 035	1 119 997
1995 ²	1 012 849	344 122	324 417	19 705	668 727	1 140 519
1996 ²	1 027 343	349 350	326 766	22 584	677 993	1 109 673
1997 ²	1 035 738	348 838	322 349	26 489	686 900	1 078 574
1998 ²	1 045 574	352 664	322 791	29 873	692 910	1 102 855
1999 ²	1 018 730	351 752	318 047	33 705	666 978	1 104 906
2000 ²	979 274	338 876	298 709	40 167	640 398	1 131 734
2002	964 659	333 007	286 164	46 843	631 652	1 141 485
2003	952 442	330 172	282 829	47 343	622 270	1 109 696
2004	942 053	328 469	280 091	48 378	613 584	1 111 513
2005	936 003	322 442	272 301	50 141	613 561	1 091 785
2006	919 679	320 403	265 384	55 019	599 276	1 060 438

2006**Fylke**

Østfold	20 061	7 231	5 224	2 007	12 830	4 425
Akershus og Oslo	20 365	7 182	4 698	2 484	13 183	10 263
Hedmark	57 749	21 075	14 972	6 103	36 674	60 734
Oppland	113 459	38 210	31 766	6 444	75 249	114 686
Buskerud	23 739	9 227	5 801	3 426	14 512	47 780
Vestfold	12 355	4 865	2 447	2 418	7 490	4 686
Telemark	11 998	4 399	2 586	1 813	7 599	29 255
Aust-Agder	8 707	3 128	2 324	804	5 579	16 212
Vest-Agder	22 956	7 759	6 006	1 753	15 197	26 195
Rogaland	154 629	52 284	46 768	5 516	102 345	203 606
Hordaland	45 499	16 395	13 965	2 430	29 104	104 373
Sogn og Fjordane	59 171	21 814	20 054	1 760	37 357	103 028
Møre og Romsdal	86 204	29 278	25 757	3 521	56 926	65 773
Sør-Trøndelag	90 360	30 826	26 705	4 121	59 534	64 929
Nord-Trøndelag	102 081	34 898	29 217	5 681	67 183	43 387
Nordland	64 850	22 197	18 349	3 848	42 653	91 675
Troms Romsa	17 339	6 569	5 760	809	10 770	57 868
Finnmark Finnmarku	8 157	3 066	2 985	81	5 091	11 563

¹ Omfatter jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott ² Per 31. desember.**5.3. Talet på ymse husdyr per 1. januar¹. Fylke.**

	Mjølkegeiter	Allssvin	Slaktesvin ²	Verpehøner	Påsett av slaktekylling ³
1992 ⁴	62 557	87 837	1 214 701	3 653 248	16 850 642
1993 ⁴	62 425	87 456	1 190 668	3 658 289	15 705 005
1994 ⁴	59 693	87 134	1 189 066	3 619 810	17 976 664
1995 ⁴	59 176	90 903	1 240 949	3 550 629	19 919 985
1996 ⁴	58 775	91 130	1 328 566	3 378 176	23 264 300
1997 ⁴	55 541	90 118	1 345 208	3 107 275	23 319 780
1998 ⁴	53 477	89 444	1 378 443	3 113 209	23 355 574
1999 ⁴	53 091	93 768	1 334 788	3 216 750	27 523 776
2000 ⁴	50 859	89 961	1 296 693	3 206 179	33 167 031
2002	47 441	89 254	1 324 173	3 100 503	31 994 661
2003	47 114	92 058	1 360 867	3 262 382	35 595 400
2004	46 292	99 298	1 323 169	3 392 283	36 705 314
2005	46 125	99 065	1 427 464	3 493 440	39 759 182
2006	44 063	101 731	1 441 629	3 365 646	41 819 570

2006**Fylke**

Østfold	-	8 006	126 221	374 147	7 901 486
Akershus og Oslo	:	4 690	70 251	201 401	1 521 747
Hedmark	1 609	11 742	170 706	363 914	9 443 110
Oppland	4 399	9 125	113 049	123 786	613 635
Buskerud	1 470	2 355	12 761	122 537	776 394
Vestfold	-	6 536	112 379	139 033	2 336 959
Telemark	1 723	2 678	25 596	111 325	146 853
Aust-Agder	-	490	10 568	69 283	121 789
Vest-Agder	-	1 292	9 120	76 627	242 638
Rogaland	1 056	26 174	384 885	978 148	7 073 834
Hordaland	3 462	1 751	26 493	110 233	707 925
Sogn og Fjordane	8 037	1 609	21 925	94 867	:
Møre og Romsdal	5 242	2 165	25 294	97 814	217 537
Sør-Trøndelag	:	2 513	38 033	156 480	5 102 203
Nord-Trøndelag	814	15 626	224 524	244 744	5 572 105
Nordland	4 129	3 852	54 742	65 068	:
Troms Romsa	11 983	834	12 284	32 121	-
Finnmark Finnmarku	-	293	2 798	4 118	-

¹ Omfatter jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott ² Gjeld gris slakta i løpet av året. Frå og med 2002 gjeld tala gris slakta eller seld som livdyr året før. ³ Gjeld kyllingar slakta i løpet av året. Frå og med 2002 gjeld tala kyllingar slakta året før. ⁴ Per 31. desember.

5.4. Jordbruksbedrifter og talet på dyr etter buskapsstorleik. 1. januar¹.

	Jordbruksbedrifter					Talet på dyr				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
Kyr i alt										
I alt	23 211	22 086	21 101	20 289	19 317	333 007	330 172	328 469	322 442	320 403
1- 4	1 749	1 470	1 376	1 192	1 101	4 446	3 796	3 472	3 063	2 813
5- 9	4 575	4 138	3 670	3 476	3 199	33 313	30 149	26 851	25 377	23 247
10-14	6 834	6 327	5 713	5 371	4 761	82 407	76 422	69 132	65 077	57 410
15-19	5 627	5 423	5 261	5 167	4 885	93 990	90 836	88 181	86 493	81 968
20-29	3 439	3 550	3 766	3 700	3 754	79 591	82 294	87 728	86 237	88 039
30-	987	1 178	1 315	1 383	1 617	39 260	46 675	53 105	56 195	66 926
Mjølkeku										
I alt	18 775	17 803	16 900	16 244	15 070	286 164	282 829	280 091	272 301	265 384
1- 4	250	196	160	140	138	817	646	518	459	461
5- 9	3 256	2 782	2 382	2 278	1 914	24 397	20 940	17 968	17 168	14 418
10-14	6 206	5 658	5 082	4 732	4 081	75 069	68 505	61 728	57 547	49 502
15-19	5 350	5 158	4 934	4 799	4 444	89 289	86 425	82 748	80 336	75 574
20-29	3 005	3 150	3 349	3 288	3 292	69 053	72 741	77 625	76 268	76 866
30-	708	859	993	1 007	1 201	27 539	33 572	39 504	40 523	49 563
Ammeku										
I alt	5 790	5 493	5 325	5 097	5 340	46 843	47 343	48 378	50 141	55 019
1- 4	2 349	2 008	1 891	1 641	1 588	5 330	4 678	4 335	3 811	3 590
5- 9	1 709	1 703	1 581	1 514	1 599	11 505	11 564	10 883	10 372	10 976
10-19	1 284	1 311	1 332	1 354	1 478	17 038	17 247	17 708	18 280	20 063
20-	448	471	521	588	675	12 970	13 854	15 452	17 678	20 390
Vinterfora sau										
I alt	20 875	18 842	17 897	17 068	16 255	1 141 485	1 109 696	1 111 513	1 091 785	1 060 438
1- 9	1 503	1 163	1 088	1 058	957	8 434	6 336	5 908	5 828	5 219
10- 19	2 645	1 885	1 653	1 443	1 484	37 736	27 391	23 935	20 993	21 521
20- 49	7 938	6 984	6 262	5 718	5 244	261 611	234 645	212 115	194 320	178 764
50- 99	5 787	5 692	5 650	5 604	5 354	401 843	394 081	395 038	394 237	378 403
100-149	2 060	2 153	2 188	2 188	2 118	245 256	255 850	261 649	260 608	251 959
150-	942	965	1 056	1 057	1 098	186 605	191 393	212 868	215 799	224 572
Alspurker										
I alt	2 587	2 423	2 330	2 194	1 980	86 670	89 745	97 059	97 038	99 843
1-19	1 073	957	879	797	661	9 062	8 354	7 707	6 853	5 805
20-39	711	639	572	524	460	20 670	18 470	16 597	14 936	13 359
40-59	462	439	407	380	361	22 346	21 050	19 586	18 405	17 566
60-79	155	179	201	201	190	10 561	12 108	13 681	13 843	12 995
80-99	72	65	95	109	99	6 444	5 747	8 472	9 796	8 821
100-	114	144	176	183	209	17 587	24 016	31 016	33 205	41 297
Verpehøner										
I alt	3 133	2 926	2 740	2 579	2 294	3 100 503	3 262 382	3 392 283	3 493 440	3 365 646
1- 99	2 025	1 826	1 710	1 604	1 434	31 866	28 948	27 757	25 008	22 611
100- 499	96	112	94	87	77	21 753	25 154	21 686	19 953	16 057
500- 999	101	85	78	65	63	74 518	62 917	58 793	47 854	45 334
1000-1999	311	272	225	195	138	468 829	412 365	343 195	296 206	217 736
2000-4999	401	383	368	322	277	1 099 732	1 058 459	1 024 435	883 517	789 008
5000-	199	248	265	306	305	1 403 805	1 674 539	1 916 417	2 220 902	2 274 900

¹ Omfattar jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott.

6. Bøndernes inntekt og formue

6.1. Hovedresultater 2005

Skatteoppgjøret 2005 viser en gjennomsnittlig næringsinntekt fra jordbruket på 147 000 kroner for personlige gårdbrukere. Det var store variasjoner i jordbruksinntektene; én av fire gårdbrukere var uten positiv jordbruksinntekt, mens 6 prosent hadde jordbruksinntekt på 400 000 kroner eller mer.

Jordbruksbedriftene varierer mye i størrelse, her inngår alt fra hobbypreget produksjon til bedrifter med millionomsetning. Dette er den viktigste årsaken til variasjonene i jordbruksinntektene.

Melkeproduksjon på storfe viktigst

I 2005 hadde 2 900 av 50 300 gårdbrukere næringsinntekt fra jordbruket på 400 000 kroner eller mer. Melkeproduksjon på storfe er den viktigste produksjonen i norsk jordbruk, og 12 800 gårdbrukere hadde dette som hovedproduksjon i 2005. Blant disse hadde 7 prosent 400 000 kroner eller mer i jordbruksinntekt, 22 prosent hadde mellom 250 000 og 400 000 kroner, og 45 prosent hadde mellom 100 000 og 250 000 kroner. I 2005 var gjennomsnittlig næringsinntekt fra jordbruket for gårdbrukerne med driftsformen melkeproduksjon 215 000 kroner.

Gårdbrukere med driftsformen svin/fjørfe hadde den høyeste gjennomsnittsinntekta fra jordbruket med 279 000 kroner. 20 prosent av gårdbrukerne med denne produksjonen hadde næringsinntekt fra jordbruket på 400 000 kroner eller mer i 2005. I alt 1 500 gårdbrukere hadde svin/fjørfe som driftsform.

Gårdbrukere uten jordbruksinntekt

16 prosent av gårdbrukerne hadde negativ næringsinntekt (underskudd) fra jordbruket i 2005. Dette kan gjelde gårdbrukere med liten produksjon, men også gårdbrukere som var i en oppstarts- eller utvidingsfase av virksomheten. 8 prosent av gårdbrukerne var uten næringsinntekt fra jordbruket. De fleste av disse antas å drive hobbypreget jordbruk som ikke oppfyller skattemyndighetenes krav til næringsvirksomhet. En annen årsak kan være at jordbruksinntekta er ført på ektefellen. Gårdsdrift uten positiv næringsinntekt var mest vanlig blant gårdbrukere med driftsformen korn og oljevekster, sau eller øvrige grovføretende dyr (geit og kombinasjoner av storfe/sau/geit). Blant disse var hver tredje gårdbruker uten positiv jordbruksinntekt.

Gjennomsnittlig næringsinntekt fra jordbruket for alle gårdbrukere økte fra 112 000 kroner i 2004 til 147 000 kroner i 2005. Mye av veksten skyldes antakelig tilpasning til nye skatteregler gjeldende fra og med 2006. Også blant personlig næringsdrivende i andre næringer er det en betydelig økning i næringsinntektene fra 2004 til 2005, se <http://www.ssb.no/emner/05/01/ifpn/>.

Lønnsinntekta like stor som jordbruksinntekta

I 2005 utgjorde næringsinntekta fra jordbruket i gjennomsnitt 32 prosent av gårdbrukernes samlede bruttoinntekt på 465 000 kroner. Lønnsinntekt utgjorde også 32 prosent, mens kapitalinntekter, andre næringsinntekter og pensjoner utgjorde henholdsvis 19, 13 og 4 prosent av bruttoinntekta.

Ektefeller eller partnere som driver næring sammen, kan skattemessig dele næringsinntekta. I 2005 var det i alt 10 800 ektefeller/partnere med positiv næringsinntekt fra jordbruk, og gjennomsnittlig jordbruksinntekt for disse var 132 700 kroner.

6.2. Bakgrunn og formål

Formål og historie

Formålet med statistikken er å vise ulike inntekter, formue, gjeld og utlignet skatt for personer som driver jordbruk, uavhengig av jordbrukets betydning som inntektskilde. Et hovedtrekk ved norsk jordbruk er at mange personer som driver jordbruksvirksomhet arbeider deltid i næringa eller har arbeidsinnsatsen

konsentrert til deler av året. Mange av disse personene har lønnsinntekt eller annen næringsvirksomhet som hovedinntektskilde.

Statistikk med opplysninger fra enkeltposter på selvangivelsen har vært utarbeidet årlig fra og med inntektsåret 1999. Statistikk basert på opplysninger fra ligningsregisteret for personlige skattytere har vært utarbeidet siden inntektsåret 1968.

*Brukere og
anvendelsesområder*

Det er stor oppmerksomhet rundt samlet inntekt, inntektssammensetning og inntektsutvikling for personer som driver jordbruk. Viktige brukere av statistikken er: Landbruks- og matdepartementet, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Budsjettnemnda for jordbruket, Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag mfl.

6.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Statistikken omfatter jordbruksbedrifter drevet av personlig bruker. Jordbruksbedriftene har stor variasjon i produksjonsomfang, her inngår alt fra hobbypreget produksjon til bedrifter med millionomsetning. Noen bedrifter har så liten produksjon at de ikke oppfyller skattemyndighetenes krav til næringsvirksomhet.

Den personen som står ansvarlig for drifta benevnes som *bruker*. For populasjonen av brukere er det hentet inn opplysninger om eventuell ektefelle, registrert partner eller samboer. Før 2005 inngikk bare samboere med felles barn. Fra og med 2005 omfatter samboere i tillegg personer som oppga at de var samboere ved Folke- og boligtellingsa 2001 og som fortsatt bodde sammen per 1. januar 2005.

Av i alt 53 003 jordbruksbedrifter i 2005 ble 50 476 drevet av personlig bruker. For 140 av disse mangler opplysninger om inntekt mv. Til sammen 89 602 brukere og ektefeller/registrerte partnere/samboere inngår i statistikken. Ved publisering varierer omfanget av personer som inngår: dels presenteres resultater bare for bruker, dels samlet for bruker og ektefelle/registrert partner/samboer. Resultater bare for ektefelle/registrert partner/samboer presenteres unntaksvis.

En del av bedriftene skifter bruker i løpet av året. Statistikken omfatter data for bare én av brukerne og vedkommendes eventuelle ektefelle/registrerte partner/samboer. I hovedsak er det brukeren per 31. juli i referanseåret som inngår.

Datakilder

Statistikken bygger på populasjonen av bedrifter i jordbruket drevet av personlig bruker og opplysninger fra ligningen for forskuddspliktige. Statistikken bygger på allerede tilgjengelige datakilder og er basert på koplinger av datafiler som hver for seg har blitt kontrollert ved etablering.

Beregninger

Gjennomsnittstall for en variabel, f.eks. lønnsinntekt for bruker, er verdien av variabelen lønn for *alle* brukere dividert med antall brukere. Således inngår også brukere uten lønnsinntekt i gjennomsnittet.

Konfidensialitet

Tall blir ikke offentliggjort dersom de kan medføre fare for at den enkelte jordbruksbedrift/bruker kan bli identifisert.

6.4. Begreper, variabler og grupperinger

*Definisjon av de viktigste
begreper og variabler*

Jordbruksbedrift: Virksomhet med jordbruksdrift, inkludert hagebruk og husdyrhold. Bedriften omfatter alt som blir drevet som en enhet under en ledelse og med felles bruk av produksjonsmidler. Jordbruksbedriften er uavhengig av kommunegrensene. En jordbruksbedrift skal ha et driftssenter på en landbrukseiendom.

Bruker (gårdbruker): Den personen som er hovedansvarlig for drifta av en jordbruksbedrift (innehaveren), vanligvis den som søker produksjonstilskudd i jordbruket.

Bruttoinntekt: Omfatter lønnsinntekter, næringsinntekter, pensjoner og kapitalinntekter.

Lønn: Lønn og honorar er utbetalt lønn og annen godtgjørelse slik som feriepenger, sjuke- og fødselspenger betalt av arbeidsgiver og skattepliktig del av sluttvederlag, og som ikke er utført som ledd i selvstendig næringsvirksomhet.

Pensjoner: Pensjoner omfatter alle typer pensjoner, både utbetalinger fra folketrygden og andre. Dette inkluderer blant annet alderspensjon fra folketrygden, uførepensjon fra folketrygden, barnepensjon fra folketrygden, pensjon i og utenfor arbeidsforhold fra andre enn folketrygden, avtalefestet pensjon (AFP), naturalytelser i pensjonsforhold, underholdningsbidrag til barn og skattefri stønad til barnetilsyn fra folketrygden.

Næringsinntekt: Skattemessig overskudd fra næringsvirksomhet, dvs. resultat av den næringsdrivendes virksomhet og beregnes ut fra resultatregnskap og balanse. Næringsinntekta overføres fra næringsoppgaven til selvangivelsen og inngår i beregningen av alminnelig inntekt etter særfradrag. Sjukepenge til selvstendig næringsdrivende inngår i næringsinntekta.

Næringsinntekt fra jordbruk er positiv inntekt fra jordbruket hentet fra næringsoppgaven. I tillegg inngår sjukepenge til selvstendig næringsdrivende i jordbruk, skogbruk og fiske. Fradrag, som blant annet kontingent til næringsorganisasjon, årets underskudd i næringa, framførbart underskudd i næringa fra tidligere år, gjeldsrenter og jordbruksfradrag, er ikke trukket fra. Inntekter fra skogbruk eller annen tilleggsnæring i jordbruksbedriften, som skattemessig blir regnet som egen næring, er inkludert i andre næringsinntekter.

Kapitalinntekter omfatter blant annet renteinntekter, aksjeutbytte, realisasjonsgevinster og andre kapitalinntekter.

Standard klassifikasjoner I tabellene brukes følgende grupperinger: fylke, jordbruksareal i drift, driftsform og brukers kjønn.

Fylke

Da det er få jordbruksbedrifter i Oslo, er data for dette fylket slått sammen med Akershus.

Jordbruksareal i drift

Jordbruksareal som er høstet minst en gang i løpet av et år. Også inkludert plantet areal av flerårige vekster som ennå ikke gir avling og areal av åpen åker der det ikke blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt høstet neste år (ettårig brakk).

Driftsform

En jordbruksbedrifts driftsform fastsettes ut fra andelen de ulike plante- og husdyrproduksjonene i bedriften utgjør av bedriftens totale produksjon. Felles måleenhet for ulike produksjoner er standard dekningsbidrag.

Standard dekningsbidrag

Standard dekningsbidrag (SDB) er differansen mellom standardverdien av produksjonen og standardverdien av visse spesifiserte kostnader. SDB fastsettes på regionnivå per arealenhet (dekar, kvm) og per dyr for relevante plante- og husdyrproduksjoner. SDB for en produksjon er SDB per dekar/kvm/husdyr multiplisert med antall dekar/kvm/husdyr av vedkommende produksjon. Totalt

SDB for en jordbruksbedrift er summen av dekningsbidragene for alle plante- og husdyrproduksjoner som drives av bedriften.

6.5. Feilkilder og usikkerhet

Måle- og bearbeidingsfeil

Viktigste feilkilden er knyttet til utfyllingen av selvangivelsen. Personer kan føre opp feil inntekt, fradrag, formue eller gjeld eller plassere beløpene i feil rubrikk. Mange av feilene blir oppdaget og rettet opp av ligningskontorene, men feil som ikke påvirker skatte- og avgiftsbeløpene kan bli ignorert. Videre kan det oppstå feil når selvangivelsene blir registrert elektronisk, selv om det blir gjennomført kontroller i forbindelse med registreringen.

Frafallsfeil

Av 50 476 jordbruksbedrifter drevet av personlig bruker mangler bare 140 bedrifter opplysninger om inntekt for bruker og ev. ektefelle/registrert partner/samboer. Det er ikke foretatt imputering av opplysninger for disse.

Andre feil

Uttrekkene fra Skattedirektoratets databaser skjer før alle klager fra skattyterne er ferdigbehandlet.

6.6. Sammenlignbarhet og sammenheng

Sammenlignbarhet over tid og sted

Statistikken er stort sett sammenlignbar for perioden 1992 - 2002 og 2004. Mindre endringer i skattereglene i perioden påvirker datagrunnlaget og dermed kontinuiteten i statistikken. I 2003 ble det foretatt betydelige endringer i skjemaene som dokumenterer ligningsopplysningene for næringsdrivende. Næringsinntekta for 2003 er derfor ikke sammenlignbar med øvrige år. Det er av særlig betydning for brukere og ev. ektefeller/partnere med næringsinntekt fra jordbruket at jordbruksfradraget ble fratrukket næringsinntekta fra jordbruket før den ble ført i selvangivelsen. For 2004 og 2005 ble igjen jordbruksfradraget ført som et fradrag i selvangivelsen.

Fra 2004 til 2005 ble ikke skattereglene vesentlig endret, men det har kommet nye skatteregler gjeldende fra 1. januar 2006. De nye reglene vil for noen typer inntekter være skatteskjerpene. Antakelig har dette ført til at skattyterne har realisert inntekter i 2005 for å unngå økt skatt i 2006 eller senere. Dette kan gjelde saldo på gevinst-/tapskonto samt inntekter ved salg av driftsmidler og tomter. Omfanget av dette er ikke undersøkt nærmere.

På grunn av endringer i forskriften for produksjonstilskudd i jordbruket fra og med søknadsomgangen 31. juli 2002 har antall jordbruksbedrifter drevet av andre enn personlig bruker/enkeltpersonforetak (ENK) økt betydelig. Dette gjelder særlig samdrifter organisert som ansvarlig selskap (ANS) eller selskap med delt ansvar (DA). Videre har forskriftsendringen hatt betydning for antall brukere som søker produksjonstilskudd for egen virksomhet i tillegg til å delta i samdrift. Tidligere måtte deltakere i mjølkesamdrift søke arealtilskudd hver for seg for areal som inngikk i samdrifta. Nå kan deltakerne velge om de vil produsere fôr i egen virksomhet og selge det til samdrifta, eller la samdrifta stå for fôrproduksjonen. Dette forholdet har redusert andelen samdriftsdeltakere med egen jordbruksbedrift.

For jordbruksbedrifter drevet av personlig bruker kan ektepar og registrerte partnere som driver virksomhet sammen skattemessig dele næringsinntekta. Samboere som ønsker å dele næringsinntekta fra en jordbruksbedrift, må organisere drifta som et ansvarlig selskap e.l., og disse vil da ikke inngå i statistikken.

Sammenheng med annen statistikk

Statistisk sentralbyrå utarbeider også årlig inntektsstatistikk for alle personlig næringsdrivende. I denne statistikken er de næringsdrivende inndelt etter om *hovedinntekta* kommer fra næringsvirksomhet eller fra lønn og pensjon. Næringsdrivende med hovedinntekta fra næringsvirksomhet blir videre delt i to, avhengig av om næringsinntekta fra primærnæring eller annen næring er størst.

Primærnæring omfatter jordbruk, skogbruk og fiske. Mer om denne statistikken for 2005 finnes på: <http://www.ssb.no/emner/05/01/ifpn/>.

Norsk institutt for landbrukøkonomisk forskning utgir årlig Driftsgranskninger i jord- og skogbruk. Driftsgranskningene viser økonomiske resultater for ca. 1 000 gårdsbruk (jordbruksbedrifter) der en betydelig del av familiens inntekt kommer fra jord- og/eller skogbruk. Se <http://www.nilf.no>.

6.7. Tilgjengelighet

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no):

<http://www.ssb.no/emner/10/04/10/binfo/>

Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til

Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Fil med aidentifiserte individdata blir lagret i SSB.

6.1. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn.

	Næringsinntekt fra jordbruk		Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk							
	I alt	Per bruker	I alt	Uten positiv inntekt	1-49 999 kroner	50 000-99 999 kroner	100 000-249 999 kroner	250 000-399 999 kroner	400 000- kroner	
	Mill. kr	Kroner	Prosent							
1999	6 530	93 400	69 910	26	25	13	27	8	2	
2000	6 833	101 000	67 625	24	25	13	27	10	2	
2001	6 596	102 500	64 352	25	25	13	25	10	3	
2002	6 887	114 800	60 010	24	24	12	24	12	4	
2003 ¹	56 234	
2004	5 975	112 200	53 257	25	24	13	25	11	4	
2005	7 399	147 000	50 336	24	22	12	25	11	6	
2005										
Fylke										
Østfold	339	127 400	2 662	25	26	13	18	10	7	
Akershus og Oslo	467	177 400	2 633	29	26	12	19	8	7	
Hedmark	541	130 100	4 154	28	22	11	22	10	7	
Oppland	761	144 800	5 251	23	20	13	29	10	5	
Buskerud	435	160 900	2 701	28	26	12	20	7	7	
Vestfold	258	141 800	1 818	28	26	12	18	9	8	
Telemark	178	102 200	1 742	38	28	12	14	5	3	
Aust-Agder	88	114 600	768	31	26	13	19	7	4	
Vest-Agder	133	107 300	1 242	31	25	12	21	8	4	
Rogaland	1 157	231 500	4 995	20	18	10	25	16	11	
Hordaland	347	96 100	3 613	33	27	12	20	6	2	
Sogn og Fjordane	361	97 100	3 717	24	24	16	26	8	2	
Møre og Romsdal	458	134 600	3 404	22	20	11	28	14	5	
Sør-Trøndelag	635	182 200	3 484	20	18	11	31	13	7	
Nord-Trøndelag	610	164 400	3 711	17	17	10	31	18	7	
Nordland	397	147 200	2 700	17	18	13	30	17	5	
Troms Romsa	170	127 800	1 333	19	21	13	31	13	4	
Finnmark Finnmarku ..	64	157 600	408	20	21	10	25	18	6	
Jordbruksareal i drift										
0- 4 dekar	133	221 400	599	25	16	11	20	14	14	
5- 49"	260	55 100	4 725	53	30	6	7	2	2	
50- 99"	675	67 700	9 963	40	34	11	10	2	2	
100-199"	1 959	119 100	16 444	22	25	15	27	8	3	
200-299"	1 969	200 000	9 847	12	14	13	37	18	7	
300-499"	1 579	245 700	6 425	9	10	10	35	25	12	
500- "	825	353 600	2 333	7	6	6	28	26	26	
Brukere etter kjønn										
Mann	6 824	156 200	43 690	23	21	12	26	12	6	
Kvinne	576	86 600	6 646	33	26	14	19	5	3	

¹ Næringsinntekt fra jordbruk for 2003 er ikke sammenlignbar med øvrige år.

6.2. Næringsinntekt fra jordbruk for brukere, etter driftsform. 2005

	Næringsinntekt fra jordbruk		Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk						
	I alt	Per bruker	I alt	Uten positiv inntekt	1-49 999 kroner	50 000-99 999 kroner	100 000-249 999 kroner	250 000-399 999 kroner	400 000- kroner
	Mill. kr	Kroner			Prosent				
I alt	7 399	147 000	50 336	24	22	12	25	11	6
Driftsform									
Korn og oljevekster	959	103 200	9 296	34	33	13	14	4	3
Øvrige jordbruksvekster	517	165 000	3 131	31	21	9	20	11	8
Hagebruksvekster	350	239 400	1 462	24	21	10	20	12	13
Storfe mjølkeproduksjon	2 752	215 000	12 802	6	7	11	45	22	7
Storfe kjøttproduksjon	344	95 500	3 600	30	26	15	20	6	3
Storfe mjølk- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	174	248 600	699	6	6	10	37	27	14
Sau	618	64 900	9 521	33	36	15	13	2	1
Øvrige grovføretende dyr	359	120 200	2 986	34	20	11	23	9	3
Svin og fjørfe	421	278 800	1 508	15	12	10	24	20	20
Blandet planteproduksjon	135	209 000	647	23	18	10	23	13	14
Blandet husdyrproduksjon	212	219 400	967	16	10	8	32	20	15
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	558	150 200	3 717	31	21	9	20	12	8

6.3. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn. Kroner

	Bruttoinntekt i alt	Lønn	Næringsinntekt fra jordbruk	Andre næringsinntekter	Pensjoner	Kapitalinntekter o.l.
1999	285 100	109 900	93 400	31 800	16 900	33 100
2000	307 500	117 200	101 000	34 300	17 500	37 600
2001	311 500	124 000	102 500	36 400	18 400	30 100
2002	353 200	133 600	114 800	39 100	17 800	47 900
2003 ¹	138 100	..	40 300	18 100	47 300
2004	372 400	142 500	112 200	47 000	18 500	52 400
2005	465 200	148 900	147 000	62 200	18 700	88 300
2005						
Fylke						
Østfold	588 500	185 000	127 400	166 600	18 700	90 900
Akershus og Oslo	978 000	203 900	177 400	117 800	21 600	457 300
Hedmark	412 800	150 900	130 100	63 700	19 500	48 500
Oppland	415 600	132 800	144 800	67 200	15 200	55 600
Buskerud	631 100	173 400	160 900	163 500	19 000	114 300
Vestfold	554 700	200 500	141 800	84 700	20 900	106 800
Telemark	600 500	189 400	102 200	73 100	24 000	211 800
Aust-Agder	546 500	141 800	114 600	68 200	25 400	196 400
Vest-Agder	415 500	163 700	107 300	52 800	27 700	64 000
Rogaland	521 800	138 600	231 500	42 900	16 100	92 700
Hordaland	397 500	177 800	96 100	30 600	22 600	70 400
Sogn og Fjordane	327 000	142 300	97 100	26 400	21 800	39 300
Møre og Romsdal	358 300	132 200	134 600	34 000	18 400	39 200
Sør-Trøndelag	429 000	127 400	182 200	43 900	16 300	59 300
Nord-Trøndelag	373 400	125 600	164 400	36 900	12 600	33 800
Nordland	298 700	94 200	147 200	21 400	19 100	16 700
Troms Romsa	292 700	114 800	127 800	20 100	15 500	14 600
Finnmark Finnmarku ...	313 100	93 600	157 600	19 500	21 600	20 800
Jordbruksareal i drift						
0- 4 dekar	503 000	123 200	221 400	61 900	24 900	71 600
5- 49"	437 900	197 800	55 100	49 800	37 100	98 200
50- 99"	408 200	202 600	67 700	50 000	28 100	59 800
100-199"	448 000	155 400	119 100	54 100	17 800	101 600
200-299"	438 600	111 000	200 000	60 600	10 500	56 400
300-499"	518 700	96 200	245 700	66 400	9 000	101 400
500- "	840 100	87 600	353 600	192 600	7 800	198 400
Brukere etter kjønn						
Mann	490 200	150 800	156 200	66 800	18 600	97 800
Kvinne	301 000	136 800	86 600	32 500	19 400	25 600

¹ Bruttoinntekt og næringsinntekt fra jordbruk for 2003 er ikke sammenlignbare med øvrige år.

6.4. Gjennomsnittlige bruttoinntekter for brukere, etter driftsform. 2005. Kroner

	Bruttoinntekt i alt	Lønn	Næringsinntekt fra jordbruk	Andre næringsinntekter	Pensjoner	Kapitalinntekter o.l.
I alt	465 200	148 900	147 000	62 200	18 700	88 300
Driftsform						
Korn og oljevekster	575 000	237 400	103 200	102 600	25 300	106 600
Øvrige jordbruksvekster	540 700	176 500	165 000	80 800	17 900	100 400
Hagebruksvekster	587 700	132 000	239 400	65 000	22 200	129 100
Storfe mjølkeproduksjon	360 800	60 000	215 000	30 200	8 800	46 800
Storfe kjøttproduksjon	438 300	176 100	95 500	59 400	21 600	85 700
Storfe mjølk- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	400 900	58 200	248 600	36 100	6 000	52 100
Sau	356 400	182 100	64 900	44 400	25 800	39 100
Øvrige grovføretende dyr	407 500	149 200	120 200	43 100	24 300	70 800
Svin og fjørfe	553 500	106 800	278 800	66 700	12 400	88 800
Blandet planteproduksjon	508 100	134 100	209 000	64 700	16 300	84 000
Blandet husdyrproduksjon	645 500	88 900	219 400	257 100	10 100	70 000
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	711 400	158 600	150 200	71 000	18 100	313 500

6.5. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter fylke, jordbruksareal i drift og brukers kjønn

	Brukere i alt	Etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt				
		0 prosent	1-9 prosent	10-49 prosent	50-89 prosent	90- prosent
		Prosent				
1999	69 910	26	14	24	20	16
2000	67 625	24	15	25	20	15
2001	64 352	25	14	26	20	15
2002	60 010	24	15	26	20	15
2003 ¹	56 234
2004	53 257	25	15	26	18	17
2005	50 336	24	14	26	18	18
2005						
Fylke						
Østfold	2 662	25	21	29	15	11
Akershus og Oslo	2 633	29	22	30	13	7
Hedmark	4 154	28	14	24	19	15
Oppland	5 251	23	12	26	22	17
Buskerud	2 701	28	20	28	17	8
Vestfold	1 818	28	21	28	14	9
Telemark	1 742	38	20	23	12	8
Aust-Agder	768	31	17	27	16	9
Vest-Agder	1 242	30	16	27	13	13
Rogaland	4 995	20	12	23	20	25
Hordaland	3 613	33	17	24	13	13
Sogn og Fjordane	3 717	24	14	29	19	15
Møre og Romsdal	3 404	22	12	25	19	22
Sør-Trøndelag	3 484	20	11	23	23	23
Nord-Trøndelag	3 711	17	10	24	24	25
Nordland	2 700	17	8	23	20	32
Troms Romsa	1 333	19	10	25	17	29
Finnmark Finnmarku ...	408	20	11	22	16	30
Jordbruksareal i drift						
0- 4 dekar	599	25	10	25	20	21
5- 49"	4 725	53	21	17	6	5
50- 99"	9 963	40	23	23	8	6
100-199"	16 444	23	15	29	17	16
200-299"	9 847	12	9	27	26	27
300-499"	6 425	9	7	25	28	31
500- "	2 333	7	5	25	35	28
Brukere etter kjønn						
Mann	43 690	23	15	25	19	18
Kvinne	6 646	33	12	28	14	13

¹ Bruttoinntekt og næringsinntekt fra jordbruk for 2003 er ikke sammenlignbare med øvrige år.

6.6. Brukere etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt, etter driftsform. 2005

	Brukere i alt	Etter næringsinntekt fra jordbruk i prosent av bruttoinntekt				
		0 prosent	1-9 prosent	10-49 prosent	50-89 prosent	90- prosent
I alt	50 336	24	14	26	18	18
Driftsform						
Korn og oljevekster	9 296	34	26	30	8	3
Øvrige jordbruksvekster	3 131	31	16	26	16	11
Hagebruksvekster	1 462	24	14	23	18	21
Storfe mjølkeproduksjon	12 802	6	3	20	32	38
Storfe kjøttproduksjon	3 600	30	16	34	14	7
Storfe mjølk- og kjøttproduksjon i kombinasjon ..	699	6	3	19	33	40
Sau	9 521	33	21	29	11	6
Øvrige grovføretende dyr	2 986	34	12	23	16	15
Svin og fjørfe	1 508	15	8	22	25	30
Blandet planteproduksjon	647	23	12	25	22	17
Blandet husdyrproduksjon	967	16	6	19	27	33
Plante- og husdyrproduksjon i kombinasjon	3 717	31	14	24	18	14

7. Avling av korn og oljevekster

7.1. Hovedresultater 2006

Den totale kornavlinga for 2006 er beregnet til 1,2 millioner tonn, en nedgang på 9 prosent fra året før. Samlet kornareal var 3,2 millioner dekar i 2006, omtrent det samme som foregående år.

Det ble høstet 357 000 tonn hvete, 537 600 tonn bygg og 248 400 tonn havre. Hvete utgjør en stadig større andel av den totale kornavlinga, og snaut en tredjedel av den totale kornavlinga var hvete i 2006, mot om lag 20 prosent for ti år siden.

Liten endring i kornarealet Gjennomsnittlig avling for alle kornslagene var 370 kilo per dekar i 2006, mot 399 kilo året før. Avlingsnivået av hvete på 416 kilo per dekar er godt under rekordåret 2005, men kan likevel regnes som en god hveteavling. Byggavlinga lå på 353 kilo per dekar, noe lavere enn året før, mens avlinga av havre på 336 kilo var 40 kilo lavere enn i 2005. Gjennomsnittlig avling av rug og rughvete er beregnet til 431 kilo per dekar, om lag 70 kilo mindre enn året før.

Bygg ble dyrket på nesten halvparten av kornarealet, mens arealet av hvete og havre utgjorde henholdsvis 27 og 23 prosent. En tredjedel av hvetearealet ble benyttet til dyrking av høsthvete.

Færre, men større kornbruk I tiårsperioden 1997-2006 ble antall jordbruksbedrifter som dyrket korn- og oljevekster, redusert fra 24 000 til 15 800. Gjennomsnittsarealet økte i samme perioden fra 141 til 210 dekar korn- og oljevekster per bedrift.

7.2. Bakgrunn og formål

Formål og historie Formålet med statistikken er å fremskaffe oversikt over kornproduksjonen i Norge.

Brukere og anvendelsesområder Statistikken benyttes av offentlige etater og ulike næringsorganisasjoner.

7.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Alle leveranser av korn- og oljevekster for salg. Korn til eget bruk er ikke med.

Datakilder Ved utarbeidelse av foreløpige tall for kornavlingene benyttes fylkesvise avlingsprognoser for de ulike kornslaga utarbeidet av Norske Felleskjøp. Avlingsprognosene stilles sammen med arealopplysninger fra registeret over de som søker om produksjonstilskudd, og det publiseres tall for areal, totalavling og gjennomsnittsavling av de ulike kornslaga på lands- og fylkesnivå.

Ved utarbeidelse av endelige tall benyttes registrerte kornavlinger fra Leveranseregisteret for korn- og oljevekster fra Statens landbruksforvaltning, og arealoppgaver fra SSBs totalpopulasjon av jordbruksbedrifter. Dette gir mulighet til å utarbeide tall på kommunenivå ved publisering av endelige tall.

Kontroll og revisjon Det blir gjennomført maskinelle kontroller av registreringsfeil, dubletter og observasjoner med store endringer fra forrige måling.

7.4. Feilkilder og usikkerhet

Materialet kan omfatte dekningsfeil, dvs. at det er feil i registrene som brukes.

7.5. Sammenliknbarhet og sammenheng

Siden 1999 har Statistisk sentralbyrå årlig utarbeidet statistikk over jordbruksarealet og bruken av det for alle aktive jordbruksbedrifter. Hovedgrunnlaget for denne statistikken er registeret over de som søker om produksjonstilskudd. Via en rekke andre administrative registre og egne

undersøkelser blir det hentet inn opplysninger om de enhetene som ikke søker, men som like fullt driver jordbruk av et visst omfang. Ved publisering av endelige tall for kornavlinger er det disse arealene som ligger til grunn, mens avlingsopplysningene hentes fra Leveranseregisteret for korn- og oljevekster.

Opplysningene om siste års kornareal fra totalpopulasjonen for jordbruksbedrifter og kornleveranser er imidlertid ikke tilgjengelig ved publisering av foreløpige avlingstall for korn- og oljevekster, og de foreløpige tallene bygger derfor på arealopplysninger fra søknader om produksjonstilskudd og avlingsprognoser utarbeidet av Norske Felleskjøp. Det regnes likevel med at de foreløpige tallene gir en relativt god indikasjon på siste års avlingsnivå og arealomfang.

7.6. Tilgjengelighet

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no](http://www.ssb.no):

<http://www.ssb.no/10/04/10/korn>/<http://www.ssb.no/10/04/10/korn/>

Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til

Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Mikrodata blir lagret i SSB.

7.1 Jordbruksbedrifter med areal av korn- og oljevekster. Areal av de ulike kornslaga. 1989, 1999-2006

	Jordbruks- bedrifter med korn- og oljevekster i alt	Kornareal i dekar						Olje- vekster	
		Korn i alt	Hvete			Rug og rughvete	Bygg		Havre
			I alt	Vårhvete	Høsthvete				
1989	33 103	3 468 588	382 484	4 245	1 759 910	1 321 950	61 215
1999	21 908	3 281 736	515 798	418 671	97 127	26 891	1 825 917	913 130	63 656
2000	21 379	3 306 000	680 900	405 200	275 700	38 300	1 627 400	959 300	57 200
2001	20 599	3 281 100	636 000	515 700	120 300	27 600	1 768 500	849 100	108 800
2002	19 509	3 268 200	638 000	493 300	144 600	24 100	1 806 000	800 200	109 900
2003	18 277	3 266 800	757 600	439 300	318 300	44 600	1 616 200	848 500	75 400
2004	17 652	3 282 700	853 400	519 800	333 600	72 400	1 490 200	866 600	68 500
2005	16 770	3 252 100	808 200	536 700	271 400	69 400	1 633 000	741 600	66 900
2006	15 828	3 181 800	857 500	561 700	295 800	60 600	1 524 300	739 500	65 100
2006									
Østfold	2 401	598 900	307 500	146 000	161 400	19 200	131 300	141 000	20 700
Akershus/Oslo	2 255	619 600	171 600	97 000	74 600	13 100	208 500	226 400	18 300
Hedmark	2 287	564 300	95 800	88 800	7 100	4 600	302 700	161 200	4 800
Oppland	1 466	224 400	31 200	29 200	2 000	1 400	169 100	22 700	1 600
Buskerud	1 350	239 400	77 600	59 200	18 400	5 900	89 100	66 800	5 900
Vestfold	1 498	281 600	143 600	120 400	23 200	14 600	74 800	48 600	10 500
Telemark	660	80 700	20 900	17 000	3 800	1 200	31 900	26 600	2 800
Aust-Agder	113	10 100	400	200	100	100	5 900	3 700	-
Vest-Agder	112	9 000	-	-	-	-	5 100	3 900	-
Rogaland	410	36 200	1 000	300	700	-	32 200	3 000	-
Hordaland	8	200	-	-	-	-	200	-	-
Sogn og Fjordane	12	500	200	200	-	-	300	-	-
Møre og Romsdal	187	20 500	400	300	-	-	18 900	1 300	-
Sør-Trøndelag	1 136	167 700	1 600	600	1 000	100	148 200	17 800	200
Nord-Trøndelag	1 878	325 000	5 900	2 500	3 400	300	302 900	15 900	300
Nordland	51	3 400	-	-	-	-	3 000	400	-
Trøms Romsa	4	100	-	-	-	-	100	-	-
Finnmark Finnmarku	-	-	-	-	-	-	-	-	-

7.2 Totalavling og avling i kilo per dekar av ulike kornslag. 1989, 1999-2006

	Avling, 1000 tonn					Avling, kilo per dekar			
	Korn i alt	Hvete	Bygg	Havre	Rug og rughvete	Hvete	Bygg	Havre	Rug og rughvete
1989	1 179,6	139,6	613,8	423,4	..	374	351	317	..
1999	1 218,1	229,7	623,6	355,5	9,4	445	342	389	350
2000	1 299,9	313,4	573,5	396,9	16,1	461	357	420	423
2001	1 219,1	259,1	623,7	330,4	5,9	407	353	389	215
2002	1 142,1	261,5	592,9	278,7	9,0	410	328	348	376
2003	1 287,3	349,5	584,8	333,6	19,4	461	362	393	436
2004	1 444,6	406,8	630,5	366,7	40,6	477	423	423	561
2005	1 298,4	395,4	589,3	279,0	34,8	489	361	376	502
2006	1 169,2	357,0	537,6	248,4	26,2	416	353	336	431
2006									
Østfold	257,8	145,3	47,9	53,9	10,8	472	365	382	559
Akershus og Oslo	216,5	68,3	68,6	74,5	5,1	398	329	329	388
Hedmark	222,2	43,2	119,8	57,2	2,0	451	396	355	431
Oppland	66,9	11,5	50,2	4,8	0,4	368	297	211	302
Buskerud	70,0	26,2	25,0	17,2	1,6	338	281	257	268
Vestfold	99,1	51,8	24,8	16,9	5,6	361	332	347	384
Telemark	26,1	7,4	9,5	8,6	0,6	357	298	323	447
Aust-Agder	2,8	0,1	1,6	1,1	-	293	267	300	-
Vest-Agder	2,9	0,0	1,5	1,3	-	297	298	340	-
Rogaland	17,4	0,4	16,0	1,0	-	368	498	344	-
Hordaland	:	-	:	-	-	-	:	-	-
Sogn og Fjordane	:	-	:	-	-	-	:	-	-
Møre og Romsdal	5,0	-	4,6	0,3	-	-	246	268	-
Sør-Trøndelag	62,3	0,6	55,2	6,4	-	393	373	361	-
Nord-Trøndelag	119,5	2,1	112,1	5,2	0,1	361	370	323	442
Nordland	:	-	:	-	-	-	:	-	-
Trøms Romsa	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finnmark Finnmarku	-	-	-	-	-	-	-	-	-

8. Avling av potet og grovfôrvekstar

8.1. Hovudresultat 2006

I 2006 var samla avling av eng til slått om lag 2,6 millionar tonn rekna om til tørt hø, ein nedgang på 2 prosent frå året før. Avlinga av eng til slått ligg 4,9 prosent under gjennomsnittet for perioden 2001-2005, og ein må heilt tilbake til 1996 for å finne eit år med lågare engavlingar. Fleire fylke hadde gode avlingar i fjor, men avlingssvikt for andre fylke trakk gjennomsnittet ned. Rekna i kilo per dekar var engavlinga 593 kilo i 2006, mot 607 kilo i 2005.

Det blei hausta 255 000 tonn grønfôrvekstar, ein nedgang på 26 000 tonn frå året før. Raigras utgjorde 158 000 tonn, eller 62 prosent av det hausta grønfôret. Potetavlinga er berekna til 378 300 tonn i 2006, om lag det same som gjennomsnittet for perioden 2001-2005. Dette gir ei gjennomsnittleg avling av poteter på 2 693 kilo per dekar.

8.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Føremålet med statistikken er å presentere årleg statistikk over avling av poteter og grovfôrvekstar. Frå og med 1990 har data om kornavling blitt henta frå Leveranseregister for korn og oljefrø (sjå <http://www.ssb.no/emner/10/04/10/korn/>), medan data om potet- og grovfôravling framleis er tufta på ei skjemabasert undersøking i regi av SSB.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir nytta av bransjeorganisasjonane, Landbruks- og matdepartementet og ulike forskingsinstitusjonar slik som Norsk Institutt for Landbruksøkonomisk Forskning.

8.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Jordbruksavlingar omfattar kornavlingar og avling av potet og grovfôrvekstar. Statistikken over kornavlingar byggjer på opplysningar frå Leveranseregisteret for korn- og oljevekstar i Statens landbruksforvaltning, og er omtala på Statistisk sentralbyrås nettsider under: <http://www.ssb.no/emner/10/04/10/korn>

Statistikk over potet- og grovfôravlingar blir utarbeidd på grunnlag av opplysningar om avling av desse vekstane henta inn ved ei skjemabasert utvalsundersøking. Utgangspunkt for populasjonen er jordbruksbedrifter som søkte om produksjonstilskott i jordbruket 31. juli det året statistikken refererer til. Det er jordbruksbedrifter med minst ein av følgjande produksjonar som er med i populasjonen:

- Eng til slått og beite
- Andre fôrvekstar
- Potet

Avling frå beita eng inngår ikkje i statistikken, medan beita avling av andre grovfôrvekstar inngår.

Datakjelder

Frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket blir det nytta opplysningar om jordbruksbedrifta, slik som namn og adresse til søkjar og arealfordeling av dei ulike vekstane. Opplysningar om hausta areal, avlingsnivå og haustemetodar kjem direkte frå oppgåvegivarane som fyller ut skjema.

Utval

Det blir kvart år trekt eit utval blant dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket og som skal gi oppgåve til undersøkinga. Det er søkjarar med areal av eng og andre fôrvekstar eller potet som er med i trekkjegrundlaget.

Utvalet omfattar om lag 3 100 jordbruksbedrifter med ein eller fleire av dei oppgitte vekstane. Utvalet er stratifisert utifrå fylke og kategori, der kategori er

bestemt utifrå kombinasjonen av kva som blir dyrka av potet, eng eller andre fôrvekstar.

Datainnsamling Skjema blir sendt ut til dei jordbruksbedriftene som blir trekt ut til å vere med i undersøkinga. Utsending av skjema skjer i november, og det skal gis oppgåve over avlinga sist vekstsesong. Det er den som søker om produksjonstilskott på jordbruksbedrifta som skal gi oppgåve. Frå og med 2004 har det vore eit tilbod om rapportering over Internett.

Kontroll og revisjon Det blir gjort ei rekkje kontrollar og rettingar for å sikre konsistensen både innan eitt enkelt skjema og mellom skjema og tilgjengelege registeropplysningar.

Primærdata er henta frå dei skjema som oppgåvegivarane fyller ut. Dei kan innehalde feil som den enkelte oppgåvegivar gjer når vedkomande fyller ut skjema. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta ved revisjon i Statistisk sentralbyrå.

Ein del feil ved innsamling og handsaming av data er uunngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming mv. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mye som mogleg.

Berekingar Innsamla data blir nytta til å rekne ut det totale arealet som er hausta, og avlinga som er produsert på desse areala. Total avling skal gis per fylke for alle variabler med unnatak av rotvekstar til fôr.

Total avling for heile landet og for fylka blir rekna ut på grunnlag av berekna gjennomsnittsavlingar frå utvalsundersøkinga og areal av dei ymse vekstane frå totalpopulasjonen for jordbruksbedrifter.

Konfidensialitet Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at einkilde jordbruksbedrifter kan blir identifisert.

8.4. Omgrep, variablar og grupperingar

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leiing og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrensar. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom. Til og med 2003 blei omgrepet driftseining nytta.

Jordbruksareal i drift: Jordbruksareal som blir hausta minst ein gong i løpet av eit år. Også medrekna planta areal av fleirårige vekstar som enno ikkje gir avling og areal av open åker kor det ikkje blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt hausta neste år (eittårig brakk).

Engareal er areal av fulldyrka og overflatedyrka eng til slått og beite.

Andre fôrvekstar (tidlegare kalla grønfôr- og silovekstar) er summen av areal nytta til raigras, fôrrips, fôrmergkål, grønfôrmepe, korn til grønfôr, korn til krossing, grønfôrblandingar og rotvekstar til fôr.

8.5. Feilkjelder og uvisse

Måling- og handsamingsfeil Primærdata er henta frå dei skjema som oppgåvegivarane fyller ut. Dei kan innehalde feil som den enkelte oppgåvegivar gjer når vedkomande fyller ut skjema. Til dømes kan det i praksis vere vanskeleg å gi gode tal for avling av engvekstar til fôr. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta av dei som går gjennom skjema ved revisjon i Statistisk sentralbyrå. Kontrollopplegget avslører også logiske feil i skjema.

Ein del feil ved innsamling og handsaming av data er unngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming mv. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mykje som mogleg.

Fråfallsfeil Fråfall i undersøkinga skuldast manglande innlevering av oppgåve frå einkilde oppgåvegivarar. Alminneleg svarprosent ligg på 90 prosent.

Utvalsfeil Det heftar uvisse ved alle utvalsundersøkingar. Generelt blir resultata meir usikre dess færre observasjonar dei er baserte på. Grupper med få observasjonar er særskild merkbare for ekstreme verdiar, det vil si verdiar som avviker mykje frå gjennomsnittet.

I utvalet skal bruk med alle arealkombinasjonar av poteter, grønfôr- og silovekstar eller eng inngå. For å gi ein betre representasjon i enkelte grupper med få einingar, er det trekt ein høgare prosent i nokre grupper.

Andre feil Kvaliteten på registergrunnlaget for trekking av utvalet har også innverknad på det ferdige resultatet.

8.6. Samanlikningar over tid

Statistikken er stort sett samanliknelig tilbake til 1970. Unnataket er avling av eng til slått, som før 1995 blei omrekna på energibasis til hø, men som sidan 1995 er omrekna via tørrstoff til hø.

8.7. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på ssb.no: [Jordbruksavlinger](#)
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

8.1. Avling av potet og grovfôrvekstar i jordbruket. 2003-2006

Vekst	Avling i tonn				Kg per dekar			
	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
Potet	366 800	396 400	316 600	378 300	2 554	2 794	2 305	2 693
Grønfôr- og silovekstar	366 900	364 200	280 900	255 000	2 053	2 066	1 808	1 710
Ettårig raigras	230 600	230 600	181 400	158 000	2 505	2 646	2 476	2 285
Grønfôrblandingar og kornvekstar	113 100	112 600	84 900	85 600	1 257	1 647	1 288	1 296
Fôrraps, fôrmergkål mv.	12 400	10 100	6 800	5 400	1 740	1 330	1 488	1 256
Høy ¹	2 684 100	2 788 000	2 653 600	2 599 800	594	626	607	593

¹ Omfattar all avling frå eng til slått omrekn via tørrstoff til høy.

8.2. Avling av potet og grovfôrvekstar i jordbruket etter fylke. 1 000 tonn

	Potet	Grønfôr- og silovekstar	Høy ¹
2000	368,0	737,3	2 870,6
2001	400,6	648,1	2 930,9
2002	392,7	436,6	2 848,0
2003	366,8	366,9	2 684,1
2004	396,4	364,2	2 788,0
2005	316,6	280,9	2 653,6
2006	378,3	255,0	2 599,8

2006**Fylke**

Østfold	16,8	11,0	50,8
Akershus og Oslo	17,8	10,3	58,4
Hedmark	148,6	36,9	196,1
Oppland	36,2	50,2	303,0
Buskerud	12,6	8,8	73,9
Vestfold	43,9	6,0	32,3
Telemark	7,0	3,5	54,5
Aust-Agder	4,8	0,8	40,2
Vest-Agder	1,5	2,3	72,4
Rogaland	24,2	15,8	308,1
Hordaland	0,4	1,5	132,4
Sogn og Fjordane	3,3	2,8	184,3
Møre og Romsdal	5,1	4,4	269,1
Sør-Trøndelag	4,5	35,2	262,9
Nord-Trøndelag	39,5	40,7	267,3
Nordland	4,2	9,1	212,1
Troms Romsa	7,5	11,4	58,6
Finnmark Finnmarku	0,3	4,3	23,4

¹ Omfattar all avling frå eng til slått omrekn via tørrstoff til høy.

9. Avling av hagebruksvekstar

9.1. Hovudresultat 2006

For 2006 er fruktavlingane berekna til 18 600 tonn. Dette er 5 100 tonn meir enn i 2005, som var eit særst dårleg avlingsår for frukt.

Totalavlinga av grønsaker i 2006 er berekna til 175 800 tonn, ein nedgang på vel to prosent frå året før. Av den totale avlinga av grønsaker i 2006 utgjorde frilandsproduksjonen 86 prosent. Produksjonen av bær på friland er berekna til 14 300 tonn i 2006, ein auke på 1 600 tonn frå året før.

9.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie

Føremålet med statistikken er å presentere årleg statistikk over areal, avlingsnivå per arealeining og totalavling for viktige hagebruksvekstar.

Fram til og med 1995 utarbeidde Statistisk sentralbyrå areal- og avlingsstatistikk over hagebruksvekstar. Frå 1996 og fram til og med avlingsåret 2004 blei statistikken utarbeidd av Statens landbruksforvaltning (SLF). Frå avlingsåret 2005 blir statistikken igjen utarbeidd av Statistisk sentralbyrå. Metode og prosedyrar blei gjort om då SLF tok over ansvaret for statistikken. Frå 2005 har Statistisk sentralbyrå ført vidare den same metodikken som SLF nytta.

Brukarar og bruksområde

Statistikken blir nytta av bransjeorganisasjonane, Budsjettnemnda for jordbruket, Landbruks- og matdepartementet og ulike forskingsinstitusjonar slik som Norsk Institutt for landbruksøkonomisk forskning.

9.3. Om produksjon av statistikken

Omfang

Hagebruksavlingar omfattar statistikk over bær på friland, fruktdyrking, grønsaker på friland og grønsaker i veksthus. Jordbruksbedrifter som oppfyller følgjande krav er med i statistikken:

- Driv minst 300 m² grønsaker inkludert urter i veksthus
- Driv minst 1,0 dekar grønsaker inkludert urter på friland
- Driv minst 1,0 dekar frukttre
- Driv minst 1,0 dekar bær på friland

Datakjelder

Frå registeret over søknadar om produksjonstilskott i jordbruket blir det nytta opplysningar om jordbruksbedrifta, slik som namn og adresse til søkar og arealfordeling av dei ulike vekstgruppene. Opplysningar om dyrka areal og produksjon av bær på friland, frukt, grønsaker på friland og grønsaker i veksthus blir henta inn på skjema.

Data over areal og avling av erter og bønner til konserves blir henta inn frå konservesindustrien.

Utval

Utvalet er basert på dei jordbruksbedriftene Statens landbruksforvaltning nytta i utarbeidinga av statistikken frå 1996 til 2004. Til erstatning for jordbruksbedrifter som slutar med hagebruksproduksjon, blir det årleg supplert med bedrifter som har slik produksjon. I hovudsak blir desse bedriftene henta blant dei som søker om produksjonstilskott i jordbruket 31. juli det året statistikken refererer til. Utvalet omfattar om lag 3 000 jordbruksbedrifter med ein eller fleire av dei oppgitte vekstgruppene.

Alle jordbruksbedrifter i dei tre nordlegaste fylka som søker om produksjonstilskott for bær eller grønsaker på friland er med i utvalet.

Datainnsamling

Skjema blir sende i november i undersøkingsåret til dei jordbruksbedriftene som er med i utvalet. Det er òg mogeleg å svara på undersøkinga over Internett.

Kontroll og revisjon Det blir gjort kontrollar og rettingar for å sikre konsistens innan eitt enkelt skjema og mellom skjema og tilgjengelege registeropplysningar. Avling oppgitt med anna eining enn den som er brukt på skjema blir rekna om med fastsette faktorar.

Berekningar Innsamla data blir nytta til å berekne areal, avling per arealeining og totalavling per vekst og fylke for undersøkingsåret.

1. *Areal*: Det blir rekna ut ein faktor for forholdet mellom arealet det året statistikken refererer til og året forut. Begge desse opplysningane er oppgitt på skjema. Totalarealet i undersøkingsåret blir så berekna ved å multiplisere denne faktoren med totalarealet for året før.

2. *Avling per arealeining*: Avling per arealeining blir berekna ved å dividere totalavling med dyrka areal for bedrifter som har oppgitt både areal- og avlingsopplysningar i undersøkingsåret.

3. *Totalavling*: Berekna totalareal (punkt 1) blir multiplisert med berekna avling per arealeining (punkt 2).

Landstala for areal og totalavling for kvar vekst blir berekna ved å summere fylkestala. For fylke der det er oppgitt areal for ein vekst, men ikkje avlingsmengd, blir eit førebels tal for avling per arealeining for landet nytta for å berekne totalavlinga for fylket. For dei tre nordlegaste fylka og i einskilde andre tilfelle blir i staden gjennomsnittet for eit nabofylke nytta.

9.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar

Definisjon av dei viktigaste omgrepa og kjennemerka

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leing og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrenser. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom. Til og med 2003 blei omgrepet driftseining nytta.

Areal av grønsaker: Dersom det blir hausta meir enn éi avling av same vekst på same arealet i løpet av vekstsesongen, er arealet berre rekna ein gong. Blir same areal brukt til ulike vekstar, er arealet ført på kvar av vekstane. Totalarealet av alle vekstane vil difor vere større enn grunnarealet nytta til produksjon av grønsaker.

Avling er definert som produksjon som kan nyttast. Dette omfattar produksjon for sal og heimeforbruk.

Standard klassifikasjonar Fylke. Oslo og Akershus er slått saman.

9.5. Feilkjelder og uvisse

Måle- og handsamingsfeil

Primærdata kan innehalde feil og manglar. Til dømes kan det vere vanskeleg å gi gode tal for avling av vekstar som kan bli selt i stk eller bunt, til dømes reddik. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta under revisjon. Kontrollopplegget avslører også logiske feil i utfylling av skjema. Nokre målefeil og feil som oppstår ved handsaming av data er uunngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming og anna. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mykje som mogleg.

Fråfallsfeil Fråfall i undersøkinga skuldast manglande innlevering av oppgåve frå einskilde oppgåvegivarar. For nokre av vekstane er det få produsentar: Fråfall av produsentar med stort areal kan ha monaleg innverknad på kvaliteten av dei berekna tala.

Utvalsfeil Det heftar uvisse ved alle utvalsundersøkingar. Generelt blir resultata meir usikre dess færre observasjonar dei er baserte på. Grupper med få observasjonar er særst vare for ekstreme verdiar, det vil si verdiar som avviker mykje frå gjennomsnittet.

Andre feil Kvaliteten på registergrunlaget for trekking av utvalet har også noko å seie for kvaliteten på det ferdige resultatet.

Modellen for undersøkinga er basert på at ein kvart år multipliserar fjorårets berekna areal av dei ulike vekstane med ein faktor, sjå Berekingar under pkt. 9.3. Utgangsarealet for dei ulike vekstane er areal innhenta ved den fullstendige jordbruksteljinga i 1999. Fordi ein kvart år har gjort berekingar på areal som er resultat av fleire års berekingar, kan mogelege feil bli forsterka. Feil i arealberekningane vil òg påverke avlingsberekningane, men feila er vurdert å ikkje ha større innverknad enn at metoden framleis gjer eit brukbart overslag for både areal og avlingsnivå.

9.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken er stort sett samanliknelig tilbake til 1996.

9.7. Kvar finst statistikken

Publisering Statistikken blir publisert på ssb.no: [Hagebruksavlinger](#)
Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet Mikrodata blir lagra i SSB.

9.1. Avling av ymse hagebruksvekstar¹. 2006

Vekst	Areal i dekar	Avling i kg per dekar	Avling i tonn
Frukt			
Eple	16 445	910	14 960
Pære	1 285	600	771
Plomme	3 522	432	1 521
Morellar	2 256	418	944
Kirsebær	454	952	433
Hagebær			
Solbær	2 770	289	799
Jordbær	15 897	669	10 633
Bringebær	3 720	714	2 656
Blåbær	253	215	54
Andre bær	696	284	197
Grønsaker på friland			
Kål			
Blomkål	6 071	1 646	9 990
Sommarkål	1 334	2 383	3 180
Haust- og vinterkål	3 722	4 925	18 331
Rosenkål	2 360	851	2 009
Raukål	334	5 390	1 801
Kinakål	2 997	2 309	6 920
Brokkoli	4 412	1 077	4 749
Kålrot	4 577	2 748	12 576
Gulrot	12 290	3 218	39 547
Purre	1 442	1 794	2 587
Raubete	496	3 843	1 905
Kepalauk	6 830	2 742	18 728
Knollselleri	1 128	1 750	1 974
Stilkselleri	467	2 540	1 186
Rotpersille	223	1 239	277
Kruspersille	173	:	132
Sylteagurk	793	3 206	2 543
Isbergsalat	5 751	1 765	10 152
Annen salat ²	2 674	1 728	1 617
Sukkermais	1 008	551	555
Reddikar	670	547	367
Nepe	458	691	316
Grønsaker under glas/plast			
Agurk	200	55	10 937
Tomat	340	35	12 018
Salat ³	⁴ 14 245	.	1 713

¹ Gjeld jordbruksbedrifter som fyller eitt eller fleire av desse krava: Minst 1 dekar frukttre, minst 1 dekar bær på friland, minst 1 dekar grønnsaker inkludert urter på friland eller minst 300 m² grønnsaker inkludert urter i veksthus. ² Det er rekna med 350 gram per salathovud. ³ Det er rekna med 110-130 gram per salathovud. ⁴ 1 000 salathovuder

9.2. Avling av frukt, hagebær og grønnsaker¹. 1996-2006. Tonn

År	Frukt	Hagebær	Grønnsaker ¹
1996 ²	18 169	13 113	166 653
1997 ²	16 069	9 757	157 659
1998 ²	17 284	9 752	155 003
1999 ²	12 431	11 544	167 788
2000 ²	19 427	11 312	171 440
2001 ²	13 726	11 471	172 492
2002 ²	20 774	11 937	171 538
2003 ²	14 974	11 982	173 435
2004 ²	19 930	13 962	177 523
2005 ²	13 517	12 726	180 113
2006 ²	18 628	14 339	175 823

¹ Hovudkulturar på friland og under glas/plast. ² Gjeld jordbruksbedrifter som fyller eitt eller fleire av desse krava: Minst 1 dekar frukttre, minst 1 dekar bær på friland, minst 1 dekar grønnsaker inkludert urter på friland eller minst 300 m² grønnsaker inkludert urter i veksthus.

10. Leveransar av slakt

10.1. Hovudresultat 2006

I 2006 blei det kontrollert 292 400 tonn kjøt, ein auke på 9 000 tonn i høve til året før. Det var produksjonen av fjørfe- og svinekjøt som auka mest.

Av det kontrollerte slaktet i 2006 utgjorde svinekjøt 40 prosent, storfekjøt 30 prosent, fjørfekjøt 21 prosent og sauekjøt 9 prosent. Samanlikna med 2005 har det vore ein auke i slakt av fjørfe, svin og storfe.

Slakt av kylling auka mest I 2006 blei det kontrollert 62 500 tonn fjørfekjøt. Av dette utgjorde slakt av kylling 85 prosent, kalkun 11 prosent og høns 4 prosent. Slakt av kylling auka med 12 prosent samanlikna med året før. Sidan 2001 har produksjonen av fjørfekjøt auka med nesten 50 prosent.

Rogaland størst Rogaland hadde som vanleg den høgaste samla kjøtproduksjonen blant fylka i 2006 og stod for 21 prosent av totalproduksjonen. Nord-Trøndelag var som nummer to (drygt 12 prosent) og Hedmark som nummer tre (snautt 12 prosent).

10.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie Statistikken byggjer på rapportering frå slakteri og kontrollstasjonar. Alle slakt som slakteri og kontrollstasjonar tar hand om skal registrerast i Leveranseregisteret for slakt. Oppføringane i Leveranseregisteret dannar grunnlag for betaling av omsetningsavgift, ei avgift som blir lagt på produsentanes produksjon for sal for å finansiere tiltak for å fremme omsetninga, jf. [forskrift om omsetningsavgift på jordbruksvarer](#). Omsetningsavgifta på kjøt blir innbetalt av bøndene ved levering av produkta. Leveranseregisteret for slakt blir administrert av Statens landbruksforvaltning.

Tidlegare blei tilsvarende opplysningar samla inn via kontrollveterinærane, og statistikken kan slik først attende til 1952.

Brukarar og bruksområde Statistikken blir i stor grad nytta av offentlege verksemder og næringsorganisasjonane i jordbruket.

10.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Populasjonen omfattar alle leveransar av slakt til godkjende slakteri og kontrollstasjonar. Statistikken omfattar ikkje hjemmeslakt.

Datakjelder Statens landbruksforvaltning sitt register over alle leverte slakt er grunnlaget for utarbeiding av statistikken.

Datainnsamling Elektronisk, frå Leveranseregisteret for slakt.

Kontroll og revisjon Statistikken blir kontrollert i høve til tidlegare års registreringar.

10.4. Omgrep, variablar og grupperingar

Statistikken gir oversikt over talet på slakt og vekt av det enkelte husdyrslag. Husdyrslaga er hest, ku, kvige/okse, kalv, sau, svin, geit, fjørfe fordelt på høns, kylling, kalkun og andre fjørfe.

10.5. Feilkjelder og uvisse

Opplysningar frå registeret blir nytta til utbetaling av slakterioppgjer til produsentane, og det er god kvalitet på oppgåvene.

10.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken går attende til 1952.

10.7. Kvar finst statistikken

Publisering

Statistikken blir publisert på *ssb.no*: <http://www.ssb.no/slakt/>

Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Mikrodata blir lagra i SSB.

10.1. Offentleg kjøtkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tonn

År	I alt	Hest	Ku	Kvige/okse	Kalv	Sau	Svin ¹	Fjørfe	Anna kjøt ²
2001	261 969	635	32 629	50 861	2 316	24 313	108 727	42 206	284
2002	261 441	637	31 385	51 855	2 397	24 971	103 998	45 882	318
2003	265 630	569	30 530	52 610	2 174	24 384	106 007	49 043	312
2004	281 270	534	31 925	52 545	2 102	26 133	113 487	54 236	308
2005	283 388	467	31 390	53 936	2 067	25 954	112 793	56 472	309
2006	292 405	425	32 320	53 208	2 116	25 153	116 345	62 518	321

2006

Østfold	25 133	30	732	926	50	110	9 582	13 703	0
Akershus og Oslo	11 097	48	768	1 274	35	234	6 299	2 438	1
Hedmark	33 940	37	1 970	3 261	112	1 416	13 914	13 206	22
Oppland	24 883	50	3 713	7 470	156	3 134	9 306	1 016	38
Buskerud	5 818	26	893	1 015	267	1 303	1 176	1 126	13
Vestfold	14 658	25	447	642	32	111	9 480	3 921	1
Telemark	4 462	17	441	834	52	697	1 994	413	15
Aust-Agder	2 206	13	309	486	56	358	713	269	2
Vest-Agder	3 899	9	764	1 477	59	618	758	213	1
Rogaland	60 493	58	5 615	8 601	505	5 099	31 067	9 536	13
Hordaland	9 076	26	1 542	2 308	165	2 213	1 895	902	24
Sogn og Fjordane	9 684	8	2 050	2 998	323	2 221	1 979	52	53
Møre og Romsdal	11 925	8	3 078	4 953	70	1 368	2 122	288	38
Sør-Trøndelag	20 863	35	3 175	5 458	96	1 531	2 895	7 671	2
Nord-Trøndelag	36 137	12	3 602	6 112	96	858	17 689	7 763	5
Nordland	12 974	13	2 276	4 100	17	2 130	4 403	-	36
Troms Romsa	4 035	9	657	922	11	1 494	882	-	59
Finmark Finnmarku ...	1 122	1	289	370	13	259	191	-	-

¹ Frå og med 2002 reknast vekta av svin utan hovud og labb. ² Omfattar geit og vilt.

10.2. Offentleg kjøtkontroll. Slakt godkjende til folkemat. Tal dyr

År	Hest	Ku	Kvige/okse	Kalv	Sau	Geit	Svin	Fjørfe
2001	2 416	136 078	190 897	22 650	1 203 974	21 196	1 325 955	38 335 296
2002	2 410	130 423	192 441	23 279	1 236 620	21 120	1 328 230	40 932 389
2003	2 148	124 893	190 436	20 731	1 235 941	20 918	1 336 294	42 777 265
2004	1 996	128 983	187 964	19 403	1 292 047	20 376	1 465 439	45 671 085
2005	1 734	124 574	189 809	18 613	1 274 985	21 824	1 469 430	46 729 637
2006	1 578	127 349	187 518	19 025	1 237 281	23 244	1 520 824	51 029 472

2006

Østfold	111	2 698	3 053	424	5 486	31	123 244	9 670 642
Akershus og Oslo	169	2 888	4 231	300	11 656	62	83 039	1 964 446
Hedmark	133	7 426	11 635	1 058	71 096	689	183 384	10 809 327
Oppland	185	14 623	26 167	1 466	153 792	2 972	116 792	825 331
Buskerud	94	3 330	3 565	2 124	62 463	1 154	13 457	941 216
Vestfold	91	1 650	2 105	268	5 464	14	127 229	2 789 710
Telemark	63	1 672	2 896	438	35 188	1 321	25 486	296 097
Aust-Agder	49	1 184	1 653	447	18 615	46	9 495	248 854
Vest-Agder	35	3 043	5 167	529	30 803	65	9 738	211 297
Rogaland	218	22 495	30 141	4 518	248 755	1 345	404 587	8 480 523
Hordaland	108	6 396	8 848	1 504	112 232	1 949	24 923	803 821
Sogn og Fjordane	34	8 335	11 359	2 723	108 116	4 199	25 978	49 817
Møre og Romsdal	31	12 112	17 633	781	67 958	3 100	28 113	297 422
Sør-Trøndelag	128	12 534	19 156	1 006	75 369	78	37 662	6 198 967
Nord-Trøndelag	45	14 328	20 941	871	43 158	291	235 596	7 442 002
Nordland	49	8 951	13 919	171	102 384	2 262	57 909	-
Troms Romsa	33	2 544	3 565	151	72 207	3 666	11 608	-
Finmark Finnmarku ...	2	1 141	1 485	246	12 541	-	2 584	-

11. Kommunal forvaltning av landbruksarealer

11.1. Hovedresultater 2006

Tall fra kommunenes KOSTRA-rapportering på landbruksområdet viser at norske kommuner i 2006 ga adgang til å omdisponere 8 000 dekar dyrka jord og 6 100 dekar dyrkbar jord. Samtidig ble det godkjent 11 600 dekar til nydyrking.

I alt 8 000 dekar dyrka jord ble vedtatt omdisponert i 2006, mens tilsvarende tall for 2005 var 7 700 dekar. Nasjonalt er det sterkt fokus på jordvern, og i 2004 vedtok regjeringen et mål om å halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordbruksressursene innen 2010. I perioden 1994-2003 ble det i gjennomsnitt omdisponert 13 360 dekar dyrka jord. Omfanget i 2006 utgjorde 60 prosent av dette gjennomsnittet, mot 58 prosent året før. I 2006 ble mest dyrka jord omdisponert i Rogaland med knapt 1 900 dekar. Deretter fulgte Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal med 700 dekar hver.

Mindre omdisponering av dyrkbar jord

I 2006 ble det registrert en omdisponering av dyrkbar jord på til sammen 6 100 dekar. Dette er langt mindre enn det som ble registrert året før (10 200 dekar i 2005), men det er grunn til å anta at rapporteringen ikke fanger opp alle dyrkbare arealer som vedtas omdisponert enten med hjemmel i jordloven eller i plan- og bygningsloven. Rutinene for kommunenes rapportering av omdisponering av dyrka og dyrkbare arealer ble lagt om i 2005, og tallene regnes fortsatt som noe mer usikre enn for tidligere år.

I tillegg til omdisponering av dyrka og dyrkbar jord rapporterte også kommunene annen saksbehandling etter jordloven, konsesjonsloven og odelsloven. Dette gjaldt søknader om nydyrking, deling av landbrukseiendom, konsesjon for erverv av fast eiendom og fritak for boplikt.

Fortsatt betydelig nydyrking

I 2006 ble det godkjent nydyrka 11 600 dekar, en økning på 900 dekar fra året før. Nydyrkingen hadde størst omfang i Rogaland, der 2 400 dekar ble godkjent. I hvert av fylkene Hedmark og Nordland ble 1 500 dekar godkjent nydyrka.

Mange fritak fra boplikt

Av i alt 1 048 søknader om fritak fra boplikt ved konsesjonsfrie overdragelser i 2006 fikk ni av ti søkere tidsbegrenset eller varig fritak.

I 2006 behandlet kommunene 2 200 søknader om konsesjon for kjøp av fast eiendom, og knapt 3 prosent av søknadene ble avslått. En tredjedel av søknadene ble innvilget uten vilkår, mens i underkant av to tredjedeler ble innvilget med vilkår om boplikt og/eller driveplikt på eiendommen. Halvparten av disse igjen ble innvilget med vilkår om personlig boplikt, mens knapt to tredjedeler fikk konsesjon med vilkår om driveplikt.

11.2. Bakgrunn og formål

KOSTRA ble startet som et prosjekt i 1995. Formålet er å samordne og effektivisere all rapportering fra kommunene til staten, samt å sørge for relevant styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet.

KOSTRA baseres på elektronisk innrapportering fra kommunene til SSB, samt på data fra en rekke andre kilder i og utenfor SSB. KOSTRA-publiseringen baseres i stor grad på kopling av data fra ulike kilder, som f.eks. regnskapsdata, tjeneste- og personelldata og befolkningsdata. I løpet av prosjektperioden er mange gamle statistikkområder endret, og nye områder er kommet til. Et av de nye områdene er KOSTRA Landbruk.

11.3. Om produksjon av statistikken

<i>Omfang</i>	<p>KOSTRA omfatter disse områdene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter (kommune og fylkeskommune) • Behovsprofil (kommune og fylkeskommune) • Barnehager (kommune) • Videregående opplæring (fylkeskommune) • Grunnskoleopplæring (kommune) • Tannhelsetjenesten (fylkeskommune) • Kommunehelse (kommune) • Kulturminne, natur og nærmiljø (fylkeskommune) • Pleie- og omsorg (kommune) • Kultur (fylkeskommune) • Sosialtjeneste (kommune) • Samferdsel (kommune og fylkeskommune) • Introduksjonsstønad (kommune) • Tilrettelegging og bistand for næringslivet (kommune og fylkeskommune) • Barnevern (kommune) • Informasjonsteknologi (kommune og fylkeskommune) • Vann, avløp og renovasjon/avfall (kommune) • Kjøp av tjenester (kommune og fylkeskommune) • Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø (kommune) • Kultur (kommune og fylkeskommune) • Kirke (kommune) • Bolig (kommune) • Brann og ulykkesvern (kommune) • Landbruk (kommune) • Gebyrsatser/brukerbetaling (kommune) • Eiendomsdrift (kommune)
<i>Datakilder</i>	Egne KOSTRA Landbrukskjemaer samt registeropplysninger fra Søknader om produksjonstilskudd i jordbruket danner grunnlaget for statistikken på landbruksområdet.
<i>Utvalg</i>	Populasjonen er alle kommuner. Det samles ikke inn data på enkeltsaksnivå.
<i>Datainnsamling</i>	Data fra kommuner rapporteres elektronisk til SSB. Frist for rapportering er 15. februar.
<i>Kontroll og revisjon</i>	<p>Data kontrolleres før innsending ved hjelp av kontroller i elektroniske skjemaer og kontrollprogram for filuttrekk. Data kontrolleres også ved mottak.</p> <p>Kommunene har frist 15. april for å sende opprettede data etter publiseringen 15. mars. Revisjon skjer også i regi av SSB, i samråd med kommunene. Det er bygget et eget kontroll- og revisjonsopplegg for KOSTRA Landbruk i SSB.</p>

11.4. Begreper, kjennemerker og grupperinger

Definisjon av de viktigste begrepene *Dyrka og dyrkbar jord* defineres i henhold til jordbruksareal og dyrkningsjord i Økonomisk kartverk. Dyrka jord omfatter fulldyrka jordbruksareal, overflatedyrka jordbruksareal og innmarksbeite.

Fulldyrka jordbruksareal: Areal som er dyrka til vanlig pløedybde og som kan nyttes til åkervekster eller til eng som kan fornyes ved pløying.

Overflatedyrka jordbruksareal: Jordbruksareal som for det meste er ryddet og jevnet i overflaten, slik at maskinell høsting er mulig.

Innmarksbeite: Areal som kan nyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekket av grasarter. Arealet skal være avgrenset med permanent gjerde mot utmark, naboeiendom og annet areal eller ha naturlig grense mot elv, sjø, fjell o.l. Restarealer av skog, myr, vann og fjell som per enhet er større enn 1,0 dekar skal trekkes i fra.

Dyrkbar jord: Areal som ved oppdyrking kan settes i slik stand at det vil oppfylle kravene til lettbrukt eller mindre lettbrukt fulldyrka jord, og som oppfyller kravene til klima og jordkvalitet for plantedyrking. For dyrkbar jord skal det ikke tas hensyn til om det for tida er ulønnsomt å dyrke opp jorda.

Videre blir arealer av dyrka og dyrkbar jord fordelt etter formålsinndeling gitt i §25 i plan- og bygningsloven:

1. Byggeområder

herunder områder for boliger med tilhørende anlegg, forretninger, kontorer, industri, fritidsbebyggelse (fritidsboliger og tilhørende uthus), samt områder for offentlige (statens, fylkets og kommunens) bygninger med angitt formål, andre bygninger med særskilte angitte allmenntillegte formål, herberger og bevertningssteder og for garasjeanlegg og bensinstasjoner.

2. Landbruksområder

herunder områder for jord- og skogbruk, reindrift og gartnerier.

3. Offentlige trafikkområder

Veger - med dette forstås i denne loven også gater med fortau, gangveger, sykkelveger, gatetun og plasser - bruer, kanaler, jernbaner, sporveger, rutebilstasjoner, parkeringsplasser, havner, flyplasser og andre trafikkinnretninger og nødvendige arealer for anlegg og sikring m.v. av trafikkområder.

4. Friområder

Parker, turveger, leirplasser, anlegg for lek, idrett og sport og områder i sjøen for slik virksomhet.

5. Fareområder

Områder for høyspenningsanlegg, skytebaner, ildsfarlig opplag og andre innretninger som kan være farlige for allmennheten, og områder som på grunn av ras- og flomfare eller annen særlig fare ikke tillates bebygget eller bare skal utbygges på nærmere vilkår av hensyn til sikkerheten.

6. Spesialområder

herunder områder for private vegar, camping, områder for anlegg i grunnen, i vassdrag eller i sjøen, områder med bygninger og anlegg som på grunn av historisk, antikvarisk eller annen kulturell verdi skal bevares, fiskebruk, områder for reindrift, friluftsområder som ikke går inn under nr. 4, parkbelte i industriområde, naturvernområder, klimavernsoner, vannforsyningskilder med nedslagsfelt, frisisiktsoner ved veg, restriksjonsområde rundt flyplass, og område og anlegg for drift av radionavigasjonsmidler utenfor flyplass, områder for anlegg og drift av kommunalteknisk virksomhet, grav- og urnelunder, vann- og avløpsanlegg, områder for bygging og drift av anlegg for energiproduksjon eller fjernvarme, taubane, fornøyelsespark, golfbane, steinbrudd og massetak samt andre områder for vesentlig terrenginngrep, anlegg for Televerket og øvingsområder med tilhørende anlegg for forsvaret og sivilforsvaret.

7. Fellesområder

Felles avkjørsel og felles områder for parkering, felles lekeareal for barn, gårdsplass og annet fellesareal for flere eiendommer.

8. Fornyelsesområder

Områder med tettbebyggelse som skal totalfornyes eller utbedres.

Standard grupperinger

De 431 kommunene er gruppert i 16 grupper, etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Grupperingen er basert på Langørgen, A., Galloway, T. A. og Aaberge, R. (2006): Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2003. Rapport 2006/8, Statistisk sentralbyrå.

I beregningen av gjennomsnitt for fylket er kommunene delt inn i 19 fylker etter gjeldende standard for kommuneklassifisering (to første siffer), Regional statistikk

11.5. Feilkilder og usikkerhet

*Innsamlings- og
bearbeidingsfeil*

Ved publiseringen 15. mars er data kun kontrollert ved elektroniske kontroller. Disse kontrollene fanger ikke opp alle typer feil. Det forekommer partielt frafall. Dette gir seg utslag i feil i de publiserte tallene. Det forekommer også andre typer feil i kommunenes innrapportering.

Det er grunn til å anta at rapporteringen ikke fanger opp alle dyrkbare arealer som vedtas omdisponert enten med hjemmel i jordloven eller i plan- og bygningsloven. Rutinene for kommunenes rapportering av omdisponering av dyrka og dyrkbare arealer ble lagt om i 2005, og tallene regnes fortsatt som noe mer usikre enn for tidligere år.

Utvalgsfeil

Statistikken skal bygge på fulltelling, men ikke alle kommuner leverer i tide til å komme med i KOSTRA-publiseringen 15. mars eller 15. juni.

11.6. Sammenliknbarhet og sammenheng

Rapporteringen gjennom KOSTRA på landbruksområdet omfatter tall fra og med 2005. I årene 2002-2004 ble opplysninger om omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter plan- og bygningsloven som utelukket videre jordbruksdrift registrert på skjema 20 (Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø) i KOSTRA. Før 2002 rapporterte fylkene omdisponering av dyrka jord etter plan- og bygningsloven til Statens landbruksforvaltning, mens omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven ble registrert gjennom kommunenes saksbehandlersystem på landbruksområdet. Omlegging av rapporteringsrutinene fra 2005 har ført til nedgang i kommunenes rapportering av omdisponerte arealer, og det er grunn til å anta at rapporteringen ikke fanger opp alle dyrkbare arealer som vedtas omdisponert enten med hjemmel i jordloven eller i plan- og bygningsloven. Tallene for 2005 og 2006 regnes derfor som noe mer usikre enn for tidligere år.

11.7. Tilgjengelighet

Publisering

Statistikken publiseres på [ssb.no](http://www.ssb.no):

<http://www.ssb.no/kofola/http://www.ssb.no/kostra/>

Her er det lenke til Statistikkbanken hvor man kan lage egne tabeller og lenke til Om statistikken med mer detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Datafiler blir lagret i SSB.

11.1. Omdisponering av dyrka og dyrkbar jord etter jordloven og etter plan- og bygningsloven. Fylke

	Omdisponering i alt			Omdisponering etter jordloven		Omdisponering etter plan- og bygningsloven	
	I alt	Dyrka jord	Dyrkbar jord	Dyrka jord	Dyrkbar jord	Dyrka jord	Dyrkbar jord
	Dekar						
1993	16 571	11 430	5 141	9 495	2 678	1 935	2 463
1994	17 678	12 423	5 255	7 765	3 383	4 658	1 872
1995	21 233	13 167	8 066	8 230	4 887	4 937	3 179
1996	21 664	11 641	10 023	5 860	1 645	5 781	8 378
1997	21 159	12 093	9 066	6 110	4 025	5 983	5 041
1998	18 192	12 439	5 753	7 008	2 712	5 431	3 041
1999	18 544	14 743	3 801	7 342	2 080	7 401	1 721
2000	14 993	12 346	2 647	7 587	2 437	4 759	210
2001	19 710	14 974	4 736	8 543	2 619	6 431	2 117
2002	24 839	15 818	9 021	7 491	1 776	8 327	7 245
2003	20 762	13 993	6 769	4 747	2 426	9 246	4 343
2004	21 819	11 653	10 166	4 304	1 704	7 349	8 462
2005 ¹	17 948	7 714	10 234	2 965	1 473	4 749	8 761
2006 ²	14 137	8 024	6 113	2 988	1 797	5 036	4 316

2006

Fylke

Østfold	582	455	127	157	12	298	115
Akershus og Oslo	960	252	708	104	53	148	655
Hedmark	586	337	249	118	197	219	52
Oppland	1 569	587	982	148	188	439	794
Buskerud	632	550	82	47	20	503	62
Vestfold	333	224	109	70	23	154	86
Telemark	224	195	29	185	10	10	19
Aust-Agder	87	72	15	44	9	28	6
Vest-Agder	299	249	50	133	33	116	17
Rogaland	2 431	1 892	539	271	158	1 621	381
Hordaland	545	389	156	241	43	148	113
Sogn og Fjordane	312	165	147	84	119	81	28
Møre og Romsdal	1 309	650	659	247	80	403	579
Sør-Trøndelag	1 134	677	457	260	158	417	299
Nord-Trøndelag	640	487	153	242	31	245	122
Nordland	684	489	195	355	96	134	99
Troms Romsa	817	288	529	255	465	33	64
Finnmark Finnmarku ...	993	66	927	27	102	39	825

¹ Rutinene for kommunenes rapportering ble lagt om i 2005. Tallene kan derfor være noe mer usikre enn for foregående år. Opplysninger mangler for Bokn kommune i Rogaland, Radøy, Austrheim, Fedje og Masfjorden i Hordaland, Vågsøy i Sogn og Fjordane, Giske, Midsund og Tustna i Møre og Romsdal, Grong i Nord-Trøndelag, Hamarøy, Tysfjord, Røst og Moskenes i Nordland, Torsken i Troms og Hammerfest og Kvalsund i Finnmark ² Opplysninger mangler for Austrheim kommune i Hordaland, Frøya i Sør-Trøndelag og Rødøy i Nordland

11.2. Nydyrking. Fylke.

	Antall søknader om nydyrking	Omsøkt nydyrka areal	
		Dekar	Godkjent nydyrka areal
2005 ¹	462	11 407	10 693
2006 ²	485	12 626	11 606
2006			
Fylke			
Østfold	9	154	154
Akershus og Oslo	8	375	375
Hedmark	53	1 534	1 489
Oppland	54	1 240	1 034
Buskerud	18	465	465
Vestfold	6	51	51
Telemark	5	44	44
Aust-Agder	3	80	80
Vest-Agder	19	324	320
Rogaland	129	2 780	2 436
Hordaland	13	243	243
Sogn og Fjordane	20	219	189
Møre og Romsdal	20	353	353
Sør-Trøndelag	17	425	393
Nord-Trøndelag	30	1 153	1 108
Nordland	43	1 678	1 465
Troms Romsa	25	859	859
Finnmark Finnmarku ...	13	649	548

¹ Opplysninger mangler for Bokn kommune i Rogaland, Radøy, Austrheim, Fedje og Masfjorden i Hordaland, Vågsøy i Sogn og Fjordane, Giske, Midsund og Tustna i Møre og Romsdal, Grong i Nord-Trøndelag, Hamarøy, Tysfjord, Røst og Moskenes i Nordland, Torsken i Troms og Hammerfest og Kvalsund i Finnmark ² Opplysninger mangler for Austrheim kommune i Hordaland, Frøya i Sør-Trøndelag og Rødøy i Nordland

11.3. Søknader om fritak fra boplikt etter konsesjonsloven og odelsloven. Fylke

	Søknader behandlet etter konsesjonsloven og odelsloven	Søknader innvilget med tidsbegrenset fritak fra boplikt	Søknader innvilget med varig fritak fra boplikt	Søknader avslått
2005 ¹	1 172	657	424	91
2006 ²	1 048	554	400	94
2006				
Fylke				
Østfold	54	40	13	1
Akershus og Oslo	47	20	27	0
Hedmark	80	51	23	6
Oppland	85	58	17	10
Buskerud	59	42	16	1
Vestfold	17	12	3	2
Telemark	80	28	30	22
Aust-Agder	46	29	12	5
Vest-Agder	65	30	32	3
Rogaland	49	30	17	2
Hordaland	70	40	25	5
Sogn og Fjordane	66	36	17	13
Møre og Romsdal	55	31	17	7
Sør-Trøndelag	62	36	22	4
Nord-Trøndelag	36	16	19	1
Nordland	93	25	65	3
Troms Romsa	80	28	43	9
Finnmark Finnmarku ...	4	2	2	0

¹ Opplysninger mangler for Bokn kommune i Rogaland, Radøy, Austrheim, Fedje og Masfjorden i Hordaland, Vågsøy i Sogn og Fjordane, Giske, Midsund og Tustna i Møre og Romsdal, Grong i Nord-Trøndelag, Hamarøy, Tysfjord, Røst og Moskenes i Nordland, Torsken i Troms og Hammerfest og Kvalsund i Finnmark ² Opplysninger mangler for Austrheim kommune i Hordaland, Frøya i Sør-Trøndelag og Rødøy i Nordland

12. Landbruksundersøkinga 2006

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart år ei landbruksundersøking for å skaffe relevante data som ikkje er å finne i administrative datasystem. Hovudtema varierar frå år til år. Hovudtema for Landbruksundersøkinga 2006 var investeringar og vedlikehald av maskinar og bygningar, leasing og energibruk.

12.1. Hovudresultat

Resultat frå Landbruksundersøkinga 2006 viser at investeringar i driftsbygningar og maskinar i jord- og hagebruk auka frå 2001 til 2005. Totalt blei det investert 2,53 milliardar kroner i driftsbygningar for jord- og hagebruk i 2005. Tilsvarende tal for 2001 var 1,26 milliardar kroner, rekna om til prisnivået i 2005 ved bruk av konsumprisindeksen. Del jordbruksbedrifter med investering gikk ned frå 14 prosent i 1988 til 9 prosent i 1997, for så å auke til 11 prosent i 2001 og 12 prosent i 2005. I gjennomsnitt blei det investert snautt 400 000 kroner i driftsbygningar per jordbruksbedrift i 2005. Det var dei bedriftene med størst og minst jordbruksareal som investerte mest. Ei forklaring til at arealgruppa 0 – 49 dekar har høge investeringar per bedrift er at gruppa omfattar mellom anna samdrifter med mjølkeproduksjon og bedrifter med relativ stor svine-, fjørfe- eller hagebruksproduksjon.

I 2005 blei det investert 2,54 milliardar kroner i maskinar og reiskap for jord- og hagebruk. Om lag 14 800, eller 29 prosent av jordbruksbedriftene, investerte i nye eller brukte maskinar og reiskap. For 1997 og 2001 var det høvesvis 21 og 26 prosent av jordbruksbedriftene som hadde denne typen investeringar. Gjennomsnittleg blei det investert for 171 500 kroner per jordbruksbedrift for dei som investerte i 2005.

Om lag 78 prosent av jordbruksbedriftene hadde utgifter til vedlikehald av driftsbygningar i 2005. Utgiftene utgjorde i alt 1,09 milliardar kroner, og det tilsvarar 27 300 kroner per jordbruksbedrift med utført vedlikehald.

Auka leasing Leige av maskinar gjennom finansieringsselskap (leasing) vil saman med investeringar inngå i dei totale maskinkostnadane i jordbruket. Totalt betalte jordbruksbedriftene om lag 470 millionar kroner i leasingleige i 2005. Tilsvarende tal i 2004 var om lag 390 millionar kroner. Av dei som hadde leasingavtalar i 2005 var gjennomsnittleg betalt leasingleige 82 000 kroner. Tilsvarende tal i 2004 var 78 000 kroner. Det blei inngått nye leasingkontraktar for drygt 730 millionar kroner, i gjennomsnitt 387 000 kroner for dei knapt 1 900 jordbruksbedriftene som teikna nye kontraktar i 2005.

Auka energibruk per jordbruksbedrift Det totale forbruket av elektrisk energi i jord- og hagebruk gjekk ned frå 1,22 milliardar kWh i 2001 til 1,14 milliardar kWh i 2005. Forbruket av elektrisk energi per jordbruksbedrift auka med om lag 2 000 kWh til 24 000 kWh frå 2001 til 2005. Nedgang i talet på jordbruksbedrifter forklarar noko av reduksjonen i forbruket av elektrisitet. Samstundes har jordbruksarealet i drift endra seg lite og gjennomsnittleg storleik på jordbruksbedriftene auka. Dieselforbruket per jordbruksbedrift auka frå 2 300 liter i 2001 til 2 700 liter i 2005. Totalt blei det brukt 132 millionar liter diesel i jord- og hagebruk i 2005.

Energibruk i veksthus er ikkje inkludert i statistikken.

12.2. Bakgrunn og føremål

Føremål og historie Føremålet med Landbruksundersøkingane er å skaffe relevante data som ikkje er å finne i administrative datasystem, og å skaffe data for einingar som ikkje blir omfatta av administrative system.

Hovudtema varierar frå år til år, men somme tema kjem att med nokre års mellomrom:

- 2000 Jordarbeiding, skogbruk
- 2001 Arbeidsinnsats, tilleggsnæringar, jordarbeiding, beiting
- 2002 Jordarbeiding, energibruk, investeringar og vedlikehald i maskinar og bygg, grøfting og nydyrking, arrondering
- 2003 Arbeidsinnsats, tilleggsnæringar, vatning, husdyrgjødsel
- 2004 Skogbruk, sjå eigen omtale på [Skogbruk - landbruksundersøkelsen](#)
- 2005 Arbeidsinnsats, tilleggsnæringar, vatning, utdanning, traktorar, maskinar og reiskap
- 2006 Grøfting og nydyrking, arrondering, energibruk, investeringar og vedlikehald i maskinar og bygg, leasing.

Brukarar og bruksområde Statistikken blir mellom anna nytta av bransjeorganisasjonane, Landbruks- og matdepartementet, Miljøverndepartementet, ulike forskingsinstitusjonar slik som Norsk Institutt for Landbruksøkonomisk Forskning og Seksjon for miljøstatistikk i Statistisk sentralbyrå.

12.3. Om produksjon av statistikken

Omfang Statistikken omfattar aktive jordbruksbedrifter som er registrerte i Landbruksregisteret til Statens landbruksforvaltning og omfattar alle som fyller eit eller fleire vilkår knytt til bruk av areal eller husdyrhald. Døme på slike vilkår er at ei eining som hovudregel skal ha minst 5 dekar jordbruksareal i drift.

Datakjelder Storparten av opplysningane kjem direkte frå oppgåvegivarane som fyller ut skjema til den årlege landbruksundersøkinga. Opplysningar om storleiken på jordbruksareal og skogareal, personar med tilknytning til eigedomen/jordbruksbedrifta og kva for tilknytning dei har til eigedomen/jordbruksbedrifta blir henta frå Landbruksregisteret.

Utval Det blir kvart år trekt eit utval som skal gi oppgåve til Landbruksundersøkinga. Storleiken på utvalet varierar mellom 10 000 og 12 000 av dei jordbruksbedriftene som er registrert som aktive. Utvalet blir til vanlig stratifisert utifrå storleiken på jordbruksareal og driftsform innan kvart fylke.

Datainnsamling Skjema blir sendt ut til dei jordbruksbedriftene som blir trekt ut til å vere med i undersøkinga. Det er brukaren av jordbruksbedrifta som skal gi oppgåve.

Kontroll og revisjon Det blir gjort ei rekkje kontrollar og rettingar for å sikre konsistensen både innan eitt enkelt skjema og mellom skjema og tilgjengelege registeropplysningar.

Konfidensialitet Tal blir ikkje offentleggjort dersom dei kan medføre fare for at einskilde jordbruksbedrifter kan blir identifisert.

12.4. Omgrep, kjennemerke og grupperingar

Jordbruksbedrift: Verksemd med jordbruksdrift, medrekna hagebruk og husdyrhald. Bedrifta omfattar alt som blir drive som ei eining under ei leiing og med felles bruk av produksjonsmidlar. Jordbruksbedrifta er uavhengig av kommunegrenser. Ei jordbruksbedrift skal ha eit driftssenter på ein landbrukseigedom. Til og med 2003 blei omgrepet driftseining nytta.

Brukar: Den personen som er hovudansvarleg for drifta av ein jordbruksbedrift (innhavaren), til vanleg den som søker produksjonstilskott i jordbruket.

Jordbruksareal i drift: Jordbruksareal som blir hausta minst ein gong i løpet av eit år. Også medrekna planta areal av fleirårige vekstar som enno ikkje gir avling og

areal av open åker kor det ikkje blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt hausta neste år (eittårig brakk).

Driftsform: Driftsforma til ei jordbruksbedrift blir fastsett ut frå delen dei ulike plante- og husdyrproduksjonane i bedrifta utgjær av den totale produksjonen til bedrifta. *Standard dekningsbidrag* nyttast som felles måleining for dei ulike produksjonane.

Standard dekningsbidrag: Standard dekningsbidrag (SDB) er differansen mellom standardverdien av produksjonen og standardverdien av visse spesifiserte kostnader. SDB blir fastsett på regionnivå per arealeining (dekar, kvm) og per dyr for relevante plante- og husdyrproduksjonar. SDB for ein produksjon er SDB per dekar/kvm/husdyr multiplisert med tal dekar/kvm/husdyr av vedkommande produksjon. Totalt SDB for ei jordbruksbedrift er summen av dekningsbidraga for alle plante- og husdyrproduksjonar som blir drive av bedrifta.

I tabellane blir følgjande grupperingar nytta: Fylke, jordbruksareal i drift på jordbruksbedrifta og driftsform.

12.5. Feilkjelder og uvisse

Innsamlings- og handsamingsfeil

Primærdata er henta frå dei skjema som oppgåvegivarane fyller ut. Dei kan innehalde feil som den enkelte oppgåvegivar gjer når vedkommande fyller ut skjema. Ei rekkje av feila blir oppdaga og retta av dei som går gjennom skjema ved revisjon i Statistisk sentralbyrå. Ein del feil ved innsamling og handsaming av data er unngåeleg. Det kan vere feil som oppstår ved revisjon, feil i IT-handsaming mv. Det er utført eit omfattande arbeid for å minske desse feila så mye som mogleg.

Utvalsfeil

Varians: Det heftar uvisse ved alle utvalsundersøkingar. Generelt blir resultatane meir usikre dess færre observasjonar dei er baserte på. Grupper basert på få observasjonar vil vere særskild merkbare for ekstreme verdiar, det vil si verdiar som avvik mykje frå gjennomsnittet. Slike ekstreme verdiar er difor gitt ei vekt lik 1, slik at dei berre representerer seg sjølve i materialet.

Skakke: I utvalet til Landbruksundersøkinga skal alle typar jordbruksbedrifter inngå. For å gi ein betre representasjon i enkelte fylke med få einingar, er det trekt ein høgare prosent av jordbruksbedriftene i desse områda.

Fråfall: Fråfall i undersøkinga skuldast manglande innlevering av oppgåve frå einskilde oppgåvegivarar, eller at ein jordbruksbedrift er selt eller ikkje lenger blir drive som ei aktiv sjølvstendig bedrift.

Andre feil

Registerfeil: Kvaliteten på registergrunnlaget for trekking av utvalet har også noko å seie for kvaliteten på det ferdige resultatet.

12.6. Samanlikningar og samanheng

Statistikken er stort sett samanlikneleg tilbake til slutten av 1940-åra. For nokre variablar vil det jamvel vere eit brot i tidsserien. Til dømes mellom 1998 og 1999, då metoden som blei brukt for å berekne talet på jordbruksbedrifter før 1999 gradvis førte til for høge tal. Dette kom klart til uttrykk ved den fullstendige jordbruksteljinga i 1999, som resulterte i ei nedjustering. Etter 1999 er utvala til Landbruksundersøkinga baserte på eit årleg oppdatert register, og det skulle gi betre tal. Frå 1999 blei alt som blir drive som ei eining rekna som ei jordbruksbedrift uavhengig av kommunegrensar. Før 1999 var jordbruksbedrift avgrensa til verksemd innan ein kommune.

For åra 2000-2007 er opplysningane i tabellane om talet på jordbruksbedrifter og storleiken på jordbruksareal i drift henta frå SSBs system for berekning av totaltal i

jordbruket. Grunnlagsdata for dette systemet er opplysningar frå registeret over søknader om produksjonstilskott i jordbruket. Gjennom kopling mot andre administrative register, slik som Landbruksregisteret, Leveranseregisteret for korn og oljevekstar og leveranseregisteret for slakt, er det henta inn opplysningar om produksjonen også på einingar som ikkje søker om produksjonstilskott. Desse produksjonsopplysningane dannar grunnlag for berekning av areal og talet på husdyr på einingar som ikkje søker om tilskott.

12.7. Kvar finst statistikken

Publisering

Statistikken blir publisert på [ssb.no: http://www.ssb.no/lu/](http://www.ssb.no/lu/)

Her er det lenke til Statistikkbanken kor ein kan lage egne tabellar og lenke til Om statistikken med meir detaljert dokumentasjon av statistikken.

Lagring av grunnmaterialet

Mikrodata blir lagra i SSB.

12.1. Jordbruksbedrifter med investering i driftsbygningar for jord- og hagebruk. 1988, 1997, 2001 og 2005

	Jordbruksbedrifter med investering				Prosent jordbruksbedrifter med investering			
	1988	1997	2001	2005	1988	1997	2001	2005
Heile landet	13 885	7 289	6 800	6 379	14	9	11	12
Landsdel								
Østlandet	5 511	2 912	2 507	2 559	13	9	10	12
Agder-Rogaland	2 037	1 050	1 208	1 013	16	10	14	14
Vestlandet	3 274	1 445	1 347	1 152	15	8	10	11
Trøndelag	1 906	1 182	1 062	1 011	15	12	12	14
Nord-Norge	1 157	701	676	645	12	10	12	14
Jordbruksareal i drift								
- 49 dekar ¹	2 899	630	725	559	8	3	8	9
50- 99 "	3 581	1 227	887	734	14	7	7	8
100-199 "	4 706	2 699	2 201	1 653	19	11	11	10
200-499 "	2 437	2 457	2 549	2 755	22	17	15	16
500- "	262	276	438	679	31	21	19	23

¹ Omfatter nokre einingar med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift, i hovudsak samdrifter med mjølkeproduksjon og jordbruksbedrifter med hagebruk.

12.2. Investering i driftsbygningar for jord- og hagebruk. 1988, 1997, 2001 og 2005¹. Faste 2005-kroner

	Investering i alt				Investering per jordbruksbedrift som har investert			
	1988	1997 ²	2001	2005	1988	1997 ²	2001	2005
	1000 kroner				Kroner			
Heile landet	2 510 481	1 519 495	1 246 074	2 531 657	180 805	208 464	183 246	396 874
Landsdel								
Østlandet	993 635	602 995	510 007	1 038 125	180 300	207 072	203 433	405 676
Agder-Rogaland	420 829	236 794	191 947	462 752	206 593	225 518	158 897	456 813
Vestlandet	538 123	224 687	240 168	281 669	164 363	155 493	178 298	244 504
Trøndelag	337 292	292 269	157 562	526 385	176 963	247 267	148 363	520 658
Nord-Norge	220 601	162 751	146 390	222 726	190 667	232 170	216 554	345 312
Jordbruksareal i drift								
- 49 dekar ³	420 260	104 850	114 228	294 755	144 967	166 429	157 556	527 289
50- 99 "	585 747	178 691	88 475	96 507	163 571	145 632	99 747	131 481
100-199 "	870 226	505 724	326 747	442 236	184 918	187 375	148 454	267 535
200-499 "	555 444	613 086	563 425	1 238 061	227 921	249 526	221 038	449 387
500- "	78 804	117 142	153 198	460 099	300 778	424 427	349 767	677 612

¹ Investeringar under 10 000 kroner i 1988 og under 15 000 kroner i 1997, 2001 og 2005 er ikkje rekna med. ² Medrekna investeringsavgift ³ Omfatter nokre einingar med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift, i hovudsak samdrifter med mjølkeproduksjon og jordbruksbedrifter med hagebruk.

12.3. Vedlikehald av driftsbygningar for jord- og hagebruk. 2001 og 2005. Faste 2005-kroner

	Jordbruksbedrifter i alt	Jordbruksbedrifter med vedlikehald	Prosent jordbruksbedrifter med vedlikehald	Vedlikehald i alt	Utgifter til vedlikehald per jordbruksbedrift med vedlikehald
				Prosent	1000 kroner
2001	61 881	37 426	61	785 566	20 990
2005	51 208	39 986	78	1 093 276	27 341
Landsdel					
Østlandet	21 330	15 916	75	469 502	29 499
Agder-Rogaland	7 168	5 731	80	192 063	33 513
Vestlandet	10 756	8 711	81	183 645	21 082
Trøndelag	7 452	6 133	82	166 559	27 158
Nord-Norge	4 502	3 496	78	81 507	23 314
Jordbruksareal i drift					
- 49 dekar ¹	5 990	3 971	66	95 296	23 998
50- 99 "	9 599	7 017	73	114 338	16 294
100-199 "	15 889	12 366	78	272 008	21 996
200-499 "	16 806	14 095	84	457 003	32 423
500- "	2 924	2 538	87	154 631	60 926

¹ Omfatter nokre einingar med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift, i hovudsak samdrifter med mjølkeproduksjon og jordbruksbedrifter med hagebruk.

12.4. Jordbruksbedrifter med investering i maskiner og reiskap for jord- og hagebruk. 1988, 1997, 2001 og 2005

	Jordbruksbedrifter med investering				Prosent jordbruksbedrifter med investering			
	1988	1997	2001	2005*	1988	1997	2001	2005*
Heile landet	28 903	16 473	15 975	14 826	29	21	26	29
Landsdel								
Østlandet	12 252	7 296	7 419	6 435	29	22	29	30
Agder-Rogaland	3 516	1 838	1 737	1 928	27	18	20	27
Vestlandet	5 908	3 281	2 813	2 591	27	18	21	24
Trøndelag	4 564	2 543	2 413	2 338	37	26	28	31
Nord-Norge	2 663	1 513	1 593	1 535	28	22	29	34
Jordbruksareal i drift								
- 49 dekar ¹	4 439	1 536	954	715	12	8	10	12
50- 99 "	7 147	2 756	1 866	1 670	29	15	14	17
100-199 "	10 910	6 144	5 112	4 333	43	26	26	27
200-499 "	5 864	5 345	6 634	6 548	52	39	40	39
500- "	543	691	1 409	1 561	63	56	62	53

¹ Omfatter nokre einingar med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift, i hovudsak samdrifter med mjølkeproduksjon og jordbruksbedrifter med hagebruk.

12.5. Investering i maskiner og reiskap for jord- og hagebruk 1988, 1997, 2001 og 2005¹. Faste 2005-kroner

	Investering i alt				Investering per jordbruksbedrift som har investert			
	1988	1997 ²	2001	2005	1988	1997 ²	2001	2005
	1000 kroner				Kroner			
Heile landet	3 297 470	2 470 326	2 510 557	2 543 182	114 087	149 962	157 155	171 535
Landsdel								
Østlandet	1 532 875	1 159 749	1 297 683	1 203 832	125 112	158 957	174 913	187 076
Agder-Rogaland	354 120	232 517	257 256	302 279	100 717	126 506	148 104	156 784
Vestlandet	575 325	452 830	363 781	349 810	97 381	138 016	129 321	135 010
Trøndelag	520 198	416 990	363 605	423 905	113 979	163 976	150 686	181 311
Nord-Norge	314 952	208 239	228 231	263 356	118 270	137 633	143 271	171 568
Jordbruksareal i drift								
- 49 dekar ³	349 891	176 468	122 534	104 708	78 822	114 888	128 442	146 445
50- 99 "	682 886	338 056	195 842	238 325	95 549	122 662	104 953	142 709
100-199 "	1 245 113	784 953	622 653	608 496	114 126	127 759	121 802	140 433
200-499 "	893 083	962 037	1 153 339	1 150 799	152 299	179 988	173 853	175 748
500- "	126 498	208 814	416 189	440 855	232 961	302 190	295 379	282 418

¹ Investeringar under 9 000 kroner i 1988 og under 15 000 i 1997, 2001 og 2005 er ikkje rekna med ² Medrekna investeringsavgift ³ Omfatter nokre einingar med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift, i hovudsak samdrifter med mjølkeproduksjon og jordbruksbedrifter med hagebruk.

12.6. Forbruk av elektrisk energi i jordbruk. Ekskl. veksthus. 2001 og 2005

	Jordbruksbedrifter i alt	Jordbruksbedrifter med oppgitt forbruk	Forbruk i alt	Verdi i alt	Forbruk per jordbruksbedrift med oppgitt forbruk
			1 000 kWh	1 000 kroner	1 000 kWh
2001	61 232	54 517	1 222 213	659 537	22
2005	50 758	47 285	1 142 109	736 781	24
Landsdel					
Austlandet	21 145	19 270	474 555	304 125	25
Agder-Rogaland	6 999	6 608	197 563	121 846	30
Vestlandet	10 717	10 196	179 819	117 407	18
Trøndelag	7 424	7 002	189 337	129 285	27
Nord-Noreg	4 472	4 209	100 836	64 118	24
Jordbruksareal i drift					
- 49 dekar ¹	5 652	4 732	112 011	70 246	24
50- 99 "	9 546	8 499	110 926	71 969	13
100-199 "	15 863	14 821	291 480	190 634	20
200-499 "	16 776	16 363	482 472	310 708	29
500- "	2 921	2 870	145 221	93 223	51

¹ Omfatter nokre einingar med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift, i hovudsak samdrifter med mjølkeproduksjon og jordbruksbedrifter med hagebruk.

12.7. Forbruk av diesel i jordbruk. Ekskl. veksthus. 2001 og 2005

	Jordbruksbedrifter i alt	Jordbruksbedrifter med oppgitt forbruk	Forbruk i alt	Verdi i alt	Forbruk per jordbruksbedrift med oppgitt forbruk
			1000 liter	1000 kroner	Liter
2001	61 232	56 967	128 812	501 158	2 261
2005	50 758	48 287	131 659	646 595	2 727
Landsdel					
Austlandet	21 145	20 116	63 469	308 984	3 155
Agder-Rogaland	6 999	6 597	15 067	74 177	2 284
Vestlandet	10 717	10 160	18 522	93 797	1 823
Trøndelag	7 424	7 171	22 799	110 121	3 179
Nord-Noreg	4 472	4 243	11 802	59 515	2 782
Jordbruksareal i drift					
- 49 dekar ¹	5 652	4 455	6 946	35 164	1 559
50- 99 "	9 546	9 008	9 462	48 345	1 050
100-199 "	15 863	15 408	29 927	150 020	1 942
200-499 "	16 776	16 550	60 276	293 962	3 642
500- "	2 921	2 867	25 049	119 103	8 737

¹ Omfatter nokre einingar med mindre enn 5 dekar jordbruksareal i drift, i hovudsak samdrifter med mjølkproduksjon og jordbruksbedrifter med hagebruk.